

E 1294

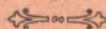
A NAGYKANIZSAI IZR. HTKOZSÉG

ÁLTAL FENTARTOTT

FELSŐ KERESKEDELMI ISKOLA

ÉRTESITŐJE

AZ 1902/903. TANÉVRŐL.

SZERKESZTI:

BŰN SAMU

IGAZGATÓ.

NAGYKANIZSA,
NYOMATOTT FISCHEL FÜLÖP KÖNYVNYOMDÁJÁBAN
1903.

REV 98

REV 28
1903

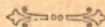
A NAGYKANIZSAI IZR. HTKÖZSÉG

ÁLTAL FENTARTOTT

FELSŐ KERESKEDELMI ISKOLA

É R T E S I T Ő J E

AZ 1902/903. TANÉVRŐL.

SZERKESZTI:

B Ů N S A M U

IGAZGATÓ.

NAGYKANIZSA,
NYOMATOTT FISCHEL FÜLÖP KÖNYVNYOMDÁJÁBAN
1903.

NYOMATOTT FISCHEL FÜLÖP KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

I.

Iskolaszék.

Elnök: Dr. Rothschild Jakab
Alelnök: Rosenberg Richárd
Gondnok: Loewy Ödön
Jegyző: Barta Lajos

- 5 Dr. Neumann Ede, iskolai felügyelő
Bettlheim Győző
Dr. Blau Simon
Bún Samu, igazgató
Eiek Lipót
- 10 Grünhut Henrik
Halphen Mór
Harkányi Ede
Heltai József
Kertész József
- 15 Löwy Adolf
Dr. Ollop Mór
Ötvös Emil
Rapoch Gyula
Dr. Rothschild Samu
- 20 Scherz Richárd
Dr. Schwarz Adolf
Dr. Szabó Zsigmond
Szommer Náthán
Dr. Villányi Henrik
- 25 Wittenberg Ignác

1
1936

Függő kötelezettségek és feltételes jogviszonyok a részvénytársaságok mérlegében.

Irta: Markovits Dávid.

A részvénytársaságok mérlege az üzleti vagyon rendszeres, számlaszerű összeállítását tartalmazza. A vagyonal-
kotórészek és pedig úgy a tényleges gazdasági jóságok
mint a cselekvő jogviszonyok az activák között, az acti-
vákat terhelő kötelezettségek pedig a passivák között sze-
repelnek. A részvénytársaságok mérlegében az eredmény
is befoglaltatik, mert a törvény értelmében az alaptőke
(kivéve az erre vonatkozó közgyűlési határozatot) meg
nem változtatható. Az eredmény tehát a magánvállalatok-
hoz hasonlóan nem vihető át a tőkeszámlára, hanem a
mérlegszámlán szerepel és pedig az elért tiszta nyereség
a passivák, tiszta veszteség ellenben az activák között.

A részvénytársasági mérlegnek a magánvállalatok
mérlegével szemben nem magánjogi, hanem közjogi fon-
tossága van. A mérlegnek e jelentősége a részvényesek és
a társasági hitelezők érdekében következik. A részvénytár-
saság mérlegének fontossága következő pontokban foglal-
ható össze: 1., hivatva van megállapított időközökben a
társaság vagyoni állapotáról felvilágosítást nyújtani; 2.,
kiinduló pontja a nyereségmegállapításnak, illetőleg osz-
talékfelosztásnak; 3., ebben számol be a részvénytársaság
igazgatósága kifejtett működéséről. 4., ez alapja a
részvénytársaság megadóztatásának.

A mérleg itt is a leltár alapján készül. A leltár föl-
vételénél kiváló gondot kell fordítanunk a becslésre, hogy
az egyes vagyonal-
kotó részeket legvalószínűbb értékükben
vegyük fel. Ha a vagyonal-
kotórészeket a valóságnál na-

gyobb értékben szerepeltetjük, akkor a mérleg hamis képét nyújtja a társaság vagyoni viszonyainak. Az ily eljárás komoly következményekkel jár, mert a kimutatott tiszta vagyon illetőleg tiszta nyereség meghaladván a tényleges nyereséget, a társaság a kifizetendő osztalékot nagyobb összegben fogja megállapítani, mint azt a társaság üzletmenete megengedné. Az ily irreális osztalékkifizetés a tiszta vagyon csorbitásához vezet és veszélyezteti a társaság létezését. A fizetendő osztalék nagysága tehát attól a gondosságtól és lelkiismeretességtől is függ, melyet a mérleg összeállításánál kifejtenek. A magyar keresk. törvény 199. §-a előírja ugyan a részvénytársasági mérlegre vonatkozólag, a becslésnél követendő elveket, de ezek oly általánosak, hogy e törvényes intézkedésen belül tág tere nyílik a visszaéléseknek. Az új német keresk. törvény már szigorubban körvonalozza a követendő eljárást. A társasági vagyon értékmegállapításának a törvény által előírt szabályai (keresk. törvény 199. §.); a közgyűlés ellenőrzési joga (keresk. törvény 200. §.) és végül a mérleg közzetételének kötelezettsége (k. t. 198. §.) alkalmat nyújtanak arra, hogy a részvénytársaság gazdálkodásának módja és eredménye ellenőrizhető legyen.

A részvénytársaság vagyonkimutatásának fent kifejtett fontossága szükségessé teszi, hogy a lehető legnagyobb körültekintéssel járjunk el. Éppen azért indokolt, hogy a függő kötelezettségeket és feltételes jogviszonyokat is figyelembe vegyük, mert csakis akkor kapjuk hű képét a társaság vagyoni viszonyainak. A legtöbb társaság pl. főlöleslegesnek tartja, hogy a visszaeszámitolt váltókat a mérlegbe felvegye, abból indulván ki, hogy a társaságra háramolható visszkereset, az előzők elleni visszkereseti jogban ellensúlyozva van. Azonban ez a felfogás téves, mert nincs kizárva az eshetősége annak, hogy az összes előzők fizetésre képtelenné válnak és így a társaság marad fizető kötelezettségben annélkül, hogy visszkereseti jogát érvényesíthetné. A visszaeszámitolt váltóknál ezek szerint függő kötelezettségről van szó, melyet a mérleg passivái között szerepeltetni kell.

A feltételes jogviszonyok és függő kötelezettségek részint activ, részint passiv irányban vannak hatással a társaság vagyoni viszonyaira. Különös gondot kell fordí-

tanunk a passiv jellegű kötelezettségekre, mert ha az activ természetűeket elhanyagoljuk, akkor ez a társasági vagyion konserválását vonja maga után, a mely körülmény a társaságra nézve kedvezőtlennek nem tekinthető, föltéve, hogy különben is jó anyagi helyzetben van.

A passiv kötelezettségeknél a jövőben bekövetkező veszteségekről van szó. E veszteségek fedezéséről célszerű már előre gondoskodni a mérlegben, nehogy bekövetkezésük időpontjában érzékenyen sujtsák a társaságot. Az ily kötelezettségeknél a valószínűség számítás vagy pedig tapasztalati adatok alapján megállapítandók azok az összegek, melyek egy-egy üzleti év terhére irandók. Ily eljárás alkalmazásával, a várt veszteség bekövetkezésekor van egy tartalék, mely a rendkívüli kiadás fedezésére szolgál. Az így létesített tartalékalapok, a rendes tartalékokhoz hasonlóan szintén a mérleg passivái között szerepelnek, azonban nem tekintendőek tulajdonképeni tartalékalapoknak. A tulajdonképeni tartalékalap a tiszta vagyion szaporítását célozza, a társaság létének biztosítása érdekében. Az e tartalékokra fordított összegek ellenben, gazdasági szempontból az egyes üzleti időszakokra nehezedő veszteségeknek tekintendőek.

Legfontosabb ilyen jellegű tartalékok :

A jóállású tartalék, mely a kétes követelések biztosítására szolgál és dotálásánál meg kell becsülnünk a követelések valószínű értékét.

A biztosító alap, midőn t. i. a részvénytársaság önmagánál van biztosítva tűz, vagy más veszély ellen és a biztosító társaságnak fizetendő díjakat erre az alapra fordítja.

Szabadalmak megszűnésére szánt tartalék.

Pörtartalék és illetéktartalék e két nemét a tartaléknak akkor létesítik, ha az azokra vonatkozó tárgyalások még folyamatban vannak.

Ugyanez elbírálás alá esnek mint már említettem *a visszaleszámított váltók*, melyeknek összege a passivák között veendő fel a mérlegbe, mivel a társaság ez összeg erejéig váltóvisszkereseti kötelezettségben van.

Érdekes neme a tartalékoknak az *adó-tartalék*. A városok fejlesztése érdekében nevezetesen az ujonnan épülő házak bizonyos időpontig adómentesek. Ez időközt egyes társaságok oly tartalék létesítésére használják, melynek

kamataiból az adómentesség megszűnésével az adót fizethessék. Az összegyűjtendő tőkét a járadék felkamatolt értékének tekintvén, járadékszámítással megállapíthatjuk az évi hozzájárulás összegét, mely egyenlő a járadéktaggal.

A még le nem bonyolított consortialis ügyletekből származható eredményt szintén meg kell becsülni és a mérlegbe fölvenni. Végül ide sorolandók a *díjtartalék*, a *jótállási alap* és a *határidőre kötött tőzsléügyletek*, mely három legfontosabb nemét a függő kötelezettségeknek részletesebben fogom fejtegetni.

E tartalékokat, vagy a mint helyesebben nevezhetnők *anticipációkat*, vagy külön e célra szánt értékpapirokkal fedezik pl. a jótállási alap értékpapirjai, avagy a mérlegben szereplő activákban lelik fedezetüket. Előbbi neme az elhelyezésnek jogilag érvénytelen. A tartalékalap tulajdonképeni elhelyezéséről t. i. nem lehet szó, mert a tartalékalap nem tekinthető jogilag különálló vagyonalkotórésznek. A tartalékalap jellegével ellenkezik, ha a tartalékot kiküszöbölik a társasági vagyonból és a tartalékalap értékpapirjait külön kezelik. Gyakorlatilag nem is vihető keresztül ez az elv. Pl. a jótállási alap 100,000 korona és ez összeg erejéig értékpapirokat veszünk. Ha az értékpapirok árfolyama csökken, akkor e tartalékalap is csökkenne, ami pedig indokolatlan, mert ez esetben a jótállási alap az árfolyamcsökkenés fedezésére szolgálna, a mi nem egyeztethető össze az alap céljával. Az árfolyam emelkedése viszont a tartalékalap jogtalan növekedését idézné elő. A tartalékok elhelyezésére vonatkozó intézkedések adminisztratív jellegűeknek mondhatók, melyeknek célja, hogy bizonyos jószágból meghatározott mennyiséget beszerezzenek. Ez intézkedéseknek az a gyakorlati fontossága, hogy szükség esetén a tartalék könnyen értékesíthető értékekben is létezzék.

A valódi tartalékok a tiszta vagyon alkatrészei, míg e tartalékok nem. Az anticipációk csupán akkor szaporítják a tiszta vagyont, ha kellesénél nagyobb összegeket fordítanak rájuk, avagy ha az általuk fedezni szánt veszteségek a remélnél csekélyebbek, illetőleg be sem következnek. Ennek a ténynek nagy gyakorlati fontossága van, mert e mérlegtételek félremagyarázása tévedéseket okoz a társaság vagyoni helyzetének megítélésénél, a melyek

helytelen eredménymegállapítást vonnak maguk után. Az anticipációknál az ez üzleti időszakot terhelő veszteségről lévén szó, a nyereség megállapítása előtt kell a megfelelő összegről gondoskodni, mert csakis akkor kapjuk a tényleges eredményt. Az anticipációk tekintetbe vételével az elért nyereséget legvalószínűbb értékére redukáljuk. A tiszta nyereségnek ily módon való megállapítása fontos momentum, mert a felosztandó osztalék a tiszteletdíjak, sőt még a részvények árfolyama is, az elért nyereség szerint alakul. Ha ez összegeket az eredmény megállapítása előtt számításba nem vesszük, akkor a mérlegben kimutatott eredmény fictiv összeg lesz és a részvénytársaság üzletmenetéről is hamis képet kapunk.

Az anticipációk által lekötött activa nem tekinthető a társaság rendelkezésére álló vagyonnak. Felszámolás esetén tehát ezek összege nem osztható fel a részvényesek között, hanem föltétlenül az általuk fedezni szánt célokra fordítandók. A valódi tartalékok ellenben a tiszta vagyon kiegészítő részei és felszámoláskor kiosztandók a részvényesek között.

A gyakorlati életben gyakran összetévesztik a tartalékok e két nemét. A kétféle tartalék első látszatra nagyon hasonlít, mert mindkettő a cselekvő vagyon egy részét leköti, illetőleg az eredmény egy részét elvonja és pedig az anticipációk a brutto, a valódi tartalékok ellenben a netto eredményből. Könyvviteli szempontból sem tehető különbség a tartalék 2 neme között. Mindkét neménél a tartaléknak a reá fordított összeg a tartalék néven vezetett passiv számla követel oldalán szerepel. A tartalékszámilákat kivétel nélkül a mérlegszámlával zárjuk. A tényleg bekövetkezett veszteség a tartalékalapok mindkét neménél a tartalékszámila tartozik és a megfelelő vagyonrészszámila követel oldalán szerepel. A tartalékalapok lényegét és rendeltetését vizsgálva, könnyen elválaszthatjuk a tényleges tartalékokat az anticipációktól. Sok esetben nehézséget okoz az anticipációknál annak a kérdésnek az eldöntése, vajjon a veszteség bekövetkezése annyira valószínű-e, hogy a vagyonbecslésnél figyelembe veendő, vagy pedig elegendő a bekövetkező veszteség fedezésére tartalékot létesíteni. Első esetben a veszteségnek megfelelő összeget az illető vagyonrészszámilán számoljuk el és csökkentjük vele a

nyereséget. A másik esetben ellenben a vonatkozó vagyonszámlán a nyereség teljes összegében szerepel, de annak egy részét a tartaléknak illetőleg anticipációnak utaljuk át.

Az anticipációknál tekintettel kell lenni arra, hogy csakis a leltározás alkalmával megbecsülhető veszteségeket vegyük fel és pedig valószínű értékben. Ha tudva a valószínű nagyobb összegeket fordítunk ezekre a célokra, akkor ez titkos tartalékok létesítésére vezet, melyek jogtalanul apasztják a tiszta nyereséget. A mérlegnél általában kívánatos az áttekinthetőség és világosság, mire az anticipációknál különös gondot kell fordítani, mert az e célokra kihasított összegek adómentesek.

A határidőre kötött tőzsdeügyletek különösen a kereskedelmi bankoknál nagy szerepet játszanak. Ez ügyletek a lebonyolításig tisztán jogügyletek, melyeket a könyvvitel tulajdonképeni könyveiben (előjegyzék, napló, főkönyv) el nem számolhatunk, miután ezek a könyvek csakis vagyonszámlával járó üzletesemények nyilvántartására alkalmasak. Miután azonban itt olyan kötelezettségekről van szó, melyek vagyoni állapotunkra hatással vannak, a határidőügyletek a mérleg fölvételénél tekintetbe veendőek. A bank a határidőüzletnél árfolyamemelkedésre (á la hausse) vagy árfolyamcsökkenésre (á la baisse) üzérkedik. Árfolyamemelkedésre való üzérkedésnél határidőre vesz értékpapírokat, abból a föltevésből indulván ki, hogy az üzlet lebonyolításakor magasabb árfolyamon fogja eladhatni. Ha a bank ellenben á la baisse van hangolva, akkor elad értékpapírokat későbbi szállításra, mivel arra számít, hogy a szállítási határidő bekövetkezésekor olcsóbb árfolyamon fogja beszerezhetni. Vettünk pl. pr medio 1903. január 100 drb magyar hitelrészvényt és a mérleget 1902. december 31-én állítjuk fel, akkor e részvényeket nem vehetjük fel a vételáron, ha december 31-én az árfolyam kisebb, mert ez hamis értékmegállapítás volna, mely kereskedelmi törvényünk 219. §-a értelmében büntetendő cselekedet.

A mérleg felvételénél tehát meg kell becsülnünk a határidőüzleteket. E becslésnél főleg 2 körülményre kell tekintettel lennünk és pedig a tőzsdeárfolyamra és a szerződő fél fizetőképességére. Az árfolyamnál nem a készpénzt, — hanem azt a határidőre vonatkozó árfolyamot

kell tekintetbe venni, mely megfelel kötelezettségünk határidejünk. Fenti esetben tehát a pr medio jegyzett árfolyamot kellene alapul venni. Gyakori eljárás a bankknál a leltár felvétele napjának árfolyamánál magasabb árfolyamot felvenni, ha a készletnek megfelelő mennyiségű értékpapirt magasabb árfolyamon adták el határidőre. A banknak pl. 50 drb Osztrák-Magyar Államvasuti részvénye van. A leltározás napján az árfolyam 328. A bank pr ultimo január eladott 50 drb Osztrák-Magyar Államvasuti részvényt á 332. Ilyenkor 332 árfolyamon veszi föl e részvényeket. Ez az eljárás nem felel meg ugyan a törvény előírásának, de szabályellenesnek nem mondható, mert ebben a magasabb árfolyamban a kötelezettség értéke is kifejezésre jut. Az értékpapírok ily értékmegállapításánál az értékpapírszámlán kimutatott eredmény 2 részből áll u. m. a tényleg eladott értékpapírok vételárfolyama és eladási árfolyama közötti különbözetből és a készletben lévő értékpapírok vételárfolyama és leltározó árfolyama közötti különbözetből. Ez a kétféle eredmény a mérlegben együttesen van feltüntetve. Az új német kereskedelmi törvény szerint az értékpapírok csak akkor veendőek fel a leltározás napján érvényben lévő árfolyamon, ha az alacsonyabb a beszerzési árfolyamúál. Ezzel az intézkedéssel azt akarta elérni, hogy még nem realizált nyereség a mérlegben ne szerepeljen és ne legyen hatással a fizetendő osztalékra. Ilyen becslés nem nyújtja hű képét a vagyoniállapotnak a leltározás napján. Ez a cél alkalmazásban elérhető, ha a még nem realizált nyereséget erre a célra szolgáló árfolyamtartaléokra visszük át. Különbösen is a határidőüzletnél nem realizált nyereségről a leltározás napján csak akkor lehet szó, ha a szerződő fél fizetőképességéhez kétség fér, mely tény a mérlegben is kifejezésre kell juttatni. Ellenkező esetben a felek közti jogi megállapodás révén a nyereség már biztosítva van.

A díjugytelek is megbecsülendőek, mivel ezeknél is a zárás időpontjában megállapítható, mennyivel kedvezőbb vagy kedvezőtlenebb feltételekkel köthetőek meg akkor az üzletet. A halasztásba (kosztba) vett értékpapírok árfolyamánál tekintettel kell lennünk arra a körülményre, hogy a halasztásba adó az üzlet lebonyolításánál a reporttal magasabb, vagy a deporttal alacsonyabb ár-

folyamon veszi át az értékpapirokat, mely report és deport díjat már az üzletkötésnél állapítják meg. Ha a kosztba vett értékpapirokat a bank a leltározás napjának árfolyamával venné föl a mérlegbe és eltekintene attól a körülménytől, hogy a reportba adó előre megállapított fix árfolyamon tartozik visszavenni az értékpapirokat, úgy ez gyakran lényegesen befolyásolná a vagyoniállományt és pedig a való tények rovására. Éppen ezért a legtöbb bank a mérlegben külön szerepelteti a saját értékpapirjait és külön a halasztásba vett értékpapirokat.

Ugyanezek az irányelvek alkalmazandók az áruhatár-időüzletnél is. Más oly ügyleteknél, melyeknek teljesítése a szerződő felek részéről későbbi időpontban történik, a fenforgó viszonyok mérlegelése alapján döntendő el a várható eredmény. Ha pl. egy posztógyár még nem teljesített határidőüzlettel fedezte a közeli időszakra gyapju-szükségletét, akkor a leltározás napján tekintettel kell lenni a napi ár és a határidőüzlet ára közti különbözetre, mivel ellenkező esetben a tényleges eredmény eltérne a kimutatott eredménytől.

Lássunk most gyakorlati példát: *November 12-én* veszek a tőzsdén 125 drb magyar hitelrészvényt a. 748. *Deczember 12-én* eladok a tőzsdén 25 drb magyar hitelrészvényt á 751. A határidőüzletről vezetett segédkönyv szerint *január 15-én* 25 drb magyar hitelrészvényt kell átvenni á 747 és *január végén* 50 darabot szállítani á 753. A zárás napja deczember 31. Záró árfolyam 752. (A költségeket egyszerűség kedvéért mellőzöm.)

Vétel november 12-én :

125 drb magyar hitelrészvény á 748	K. 93500.—
+ $\frac{311}{5}$ % kamat	„ 2159.72
	<hr/>
	K. 95659.72

Eladás deczember 12-én :

25 drb magyar hitelrészvény á 751	K. 18775.—
+ $\frac{341}{5}$ % kamat	„ 473.61
	<hr/>
	K. 19248.61

A határidőüzletből kifolyólag :

Átvétel december 31-én :

25 drb magyar hitelrészvény á 747	K. 18675.—
+ $360/5\%$ kamat	„ 500.—
	<u>K. 19175.—</u>

Szállítás december 31-én :

50 drb magyar hitelrészvény á 753	K. 37650.—
+ $360/5\%$ kamat	„ 1000.—
	<u>K. 38650.—</u>

A függő kötelezettségeket figyelembe véve, 75 drb részvény van készletben, melyet a záró árfolyamon veszünk fel :

Decz. 31. 75 drb magyar hitelrészvény á 752	K. 56400.—
+ $360/5\%$ kamat	„ 1500.—
	<u>K. 57900.—</u>

A határidőüzleteket csak a zárás céljából ideiglenesen bonyolítottuk le. Ezt az ideiglenes lebonyolítást vagy átmeneti számlával, vagy annak mellőzésével, mérlegszámlával könyveljük. Első esetben az átmeneti számlát mérlegszámlával zárjuk és így ez hosszadalmasabb módja az elszámolásnak. Fenti tételek elszámolása a főkönyv 2 jellegzetes számláján következőkép történik :

Tartozik.		Magyar Hitelbank részvény.		Követel.			
		K.	f.				
1903.				1900.			
nov. 12	Pénztárnak	93500	—	decz. 12	Pénztártól	18775	—
decz. 31	Mérlegnek			„ 31	Mérlegtől		
	(átmeneti tétel)	18675	—		(átmeneti tétel)	37650	—
„ 31	Eredménynek	650	—	„ 31	Mérlegtől		
					(készlet)	56400	—
		<u>112825</u>	—			<u>112825</u>	—

Tartozik. Magyar Hitelbank részvény-kamat. Követel.

1903.			k.	f.	1903.		k.
nov. 12	Pénztárnak		2159	72	decz. 12	Pénztártól	473
decz. 31	Mérlegnek				„ 31	Mérlegtől	
	(átmeneti kamat)		500	—		(átmeneti kamat)	1000
„ 31	Eredménynek		313	89	„ 31	Mérlegtől	
						(átmeneti kamat)	1500
			<u>2973 61</u>				<u>2973 61</u>

Jótállási alap. Sok részvénytársaság mérlegében a szenvedő vagyon között a jótállási alappal találkozunk. A társaság t. i. kötelezi magát pl. vasuti sinek, gépek vagy más gyártmányok szállítására és felelősséget vállal bizonyos időtartanra a gyártmányok tartóssága, vagy bizonyos tulajdonságaira vonatkozólag. A gyártmányok szállításánál a gyártmányok számláját elismerjük a megfelelő személyi esetleg vagyonrészszámla ellenében, mikor is ez az üzlet-esemény többé könyveinkben nem szerepel. A társaság azonban továbbra is kötelezettségben van, melyet nyilván-tartanunk kell annyival is inkább, mert ezt a feltételes fizető kötelezettséget a társaságnak nem egyszer tényleg teljesítenie kell, mert a gyártásnál hibák előfordulhatnak. Az ebből eredő kötelezettség megállapításánál szem előtt kell tartanunk a gyártás methodusát, a tapasztalati adatokat és a kötelezettségnek még hátralévő időtartamát. Minél tökéletesebb a gyártás módja és minél rövidebb a kötele-zettség hátralévő időtartama, annál kisebb összeget kell fölvenni a jótállási alap céljaira. A jótállási alap az állami építkezéseknél is előfordul. Ha egy vállalkozó épületet készít az államnak, rendszerint az érték 10%-át tartozik jótállási díj fejében letenni. A jótállás határideje más és más az egyes épületrészek szerint pl. a homlokzat és plafonnál 5 év. A határidő leteltével az állam a megfelelő épületrészre eső hányadát a jótállási díjnak visszatéríti a vállalkozóknak. Ez az anticipatio mint a többi nem valódi

tartalékalap csak akkor tekinthető a tiszta vagyoni alkotórészének, mikor a kötelezettség már megszűnt, föltéve, hogy nem kellett kártérítést nyújtani, avagy a nyújtott kártérítés csak egy részét emésztette meg a jótállási alapnak.

Díjtartalék. A függő kötelezettségek legjellemzőbbje a biztosító-társaságok díjtartaléka. A biztosító társaságoknál a mérleg elkészítésének időpontjában megállapítandó, hogy a beszedett biztosító díjakkal szemben, a biztosításokból kifolyólag, milyen a társaság kockázata. A számítás halandósági táblázatokkal történik. Rendes körülmények között a biztosító díjnak évről-évre növekednie kellene, mert minél közelebb van a bekövetkezendő haláleset, vagy más a biztosítás alapjául szolgáló időpont, annál nagyobb a társaság felelőssége. Miután ennek gyakorlati keresztülvitele sok nehézségbe ütköznék, a biztosító társaságok a biztosítás egész időtartamára egyenlő díjakat állapítanak meg. Az évről-évre növekedő díjtételnek, változatlanul egyenlő díjtétellé való átalakítása, matematikai alapon történik. Ez állandó díjtételnél a biztosító által fizetett díj a dolog természeténél fogva az első években nagyobb, később ellenben kisebb a társaság kockázatánál vagyis annál az összegnél, melyet a társaságnak tapasztalat szerint fizetnie kell. Ebből következik, hogy a társaságnak a biztosító díjak egy részét reselválnia kell. Minden biztosító társaságnak tehát a még érvényben levő biztosító kötvényekből származó kötelezettségeket a politikai számtan segítségével ki kell számítani és az ennek megfelelő összeget a díjtartalék számla terhére ki kell hasítani a társasági vagyonból. A díjtartalékra szükséges összegről a tiszta nyereség megállapítása előtt kell gondoskodni, mert csakis ennek tekintetbe vételével kapunk helyes eredményt. A díjtartalék mindig a mérleg passívái között szerepel.

A díjtartalékra fordítandó összeget minden biztosító kötvényre vonatkozólag és minden évben külön-külön kell megállapítani. Az egyenlő biztosító kötvények összevonhatóak. A díjtartalékalap csakis akkor felel meg hivatásának, ha fedezi a biztosító társaságnak azt a kockázatát, mely a mérleg felvételének időpontjában terheli. Ez a kockázat más és más a biztosított összeg nagysága, a biztosított kora, a biztosítás időtartama és a kamatos-

kamatszámítás alapjául szolgáló kamatláb szerint. Ezek a szempontok mind figyelembe veendőek a díjtartalék nagyságának megállapításánál. Nem szabad figyelmen kívül hagynunk azt a körülményt sem, hogy az alapszabályok és a biztosító kötvény értelmében a társaságnak minő kötelezettségei vannak arra az esetre, ha a biztosított lejárát előtt felmondja a biztosító szerződést. Ha a biztosító társaságnak a díjtartalék fedezésére kellő aktivája nincsen, akkor a társaságnak fizetéseképtelenséget kell jelentenie.

A díjtartalékszámla az első év végén következőképen alakul:

Tartozik.	Díjtartalékszámla.	Követel.
Mérlegnek (az első év kockázata- tának megfelelő tar- talékért)	K.....	Viszontbiztosító szltól K.
		(viszontbiztosított összegért)
		Eredményzámlától K.
		(az évi nyereségből kiasított összegért.)

A díjtartalékszámla a következő évben:

I. Ha a kockázat csökken.

Tartozik.	Díjtartalékszámla.	Követel.
Mérlegnek (az év végén ujonnan megállapított tartá- lékért.)	K.....	Mérlegtől K.
		(elővezetés mult évről)
Eredményzámlának (a kockázat csökke- néséért.)	K.....	Viszontbiztosító szltól K.

II. A kockázat növekedése esetén.

Tartozik .	Díjtartalékszámlla.		Követel.
Mérlegnek	K.....	Mérlegtől	K.....
		Viszontbiztosító szltól	K.....
		Eredménytől (a kockázat növe- kedéséért)	K.....

A díjtartalékszámlla csupán a könyvek nyitása és zárása alkalmával szerepel és hivatva van a fenti fejtegetések értelmében a biztosító társaságnak a biztosításokból eredő kockázatát nyilvántartani. A díjtartalékot minden évben külön kell kiszámítani és ha az ez évi díjtartalék értéknagyságát összehasonlítjuk az előző évvel, akkor megállapíthatjuk a kockázat emelkedését vagy csökkenését. — Első esetben veszteség, másik esetben nyereség jelentkezik. Ez a különbség mindenkor az eredményszámlán számolandó el.

A díjtartalék más biztosító társaságoknál is szerepel és mindenütt a függő kötelezettségek feltüntetésére szolgál.

A díjtartalékra fordított összegek adómentesek, hacsak a díjtartalékot feltűnően nagy, a kockázatot túlhaladó összegben föl nem vesszük, mely esetben az adókető bizottság állapítja meg, hogy mily összeg vehető adómentesnek.

III.

Jelentés a lefolyt 1902—3-iki iskolai évről.

Iskolánk a lefolyt tanévben is a megszokott keretben és mederben végezte rendes munkáját. A javító és pótló vizsgálatokat augusztus 31-én tartottuk meg, a tanulók felvételét szeptember 1., 2. és 3. napjain eszközöltük.

A tanulók felvétele.

Felvétetett az alsó osztályba	41	tanuló
a középső „	31	„
a felső „	34	„
	<hr/>	
összesen	106	tanuló.

Szaporodás az 1901/2-iki tanévhez képest 6 „

Az iskolát a tanév végéig látogatta

az alsó osztályban	35	tanuló
a középső „	31	„
a felső „	34	„
	<hr/>	
összesen	100	tanuló.

A kimaradt tanulók tehát mind az alsó osztályból valók, kik gyenge készütségük vagy tehetségük miatt az iskola követelményeinek nem tudtak megfelelni.

Tandijmentesség. A felvett tanulók közül volt teljesen tandijmentes 41, részben 39; összesen 80. Az elengedett tandij összege: K. 11,320.—.

Tanári tanácskozások. A tanári kar augusztus 29-én tartotta meg alakuló tanácskozását, melyen a tanév megnyitására és a tanítás megkezdésére vonatkozó intézkedéseket megtette és a szeptember—október havi tanulmányi rendet megállapította. Ezenkívül havonként az előre megállapított időben rendes ellenőrző, illetőleg tanulmányi tanácskozást tartottunk, előbbieken minden egyes növendék magaviseletét és előmenetelét tettük tanácskozás tárgyává s a szükséghez képest intézkedtünk. A tanulmányi tanácskozásokon az egyes, különösen a rokon tárgyak módszeres tanítási menete képezte megvitatás tárgyát.

Valláserkölcsös nevelés. A tanulók valláserkölcsös nevelése a tanárkar kiváló gondoskodásának tárgyát képezte, melynél fogva az összes tanulók felekezetiük istentiszteletén és vallásos gyakorlatain rendszeresen részt vettek.

Tanulmányi és fegyelmi állapot, iskolalátogatás. Az intézet tanulmányi és fegyelmi állapota, valamint az iskolalátogatás kielégítő volt. Nagyobb fegyelmi vétség egy osztályban sem, igazolatlan mulasztás csak ritkán fordult elő.

Egészségi állapot. A tanári kar, valamint a tanuló ifjuság egészségi állapota az egész éven át jónak volt mondható.

Változás a tanárkarban. A tanári karban változás annyiban történt, hogy Szöllösi Arnold tanár hosszabb külföldi tanulmányi utra indulván, október hó elején állásától megvált. Helyét Buxbaum D. tanárjelölt foglalta el.

Főigazgatói látogatás. Dr. Schack Béla kir. főigazgató ur május 26-án meglátogatta intézetünket, hol éppen az érettségi írásbeli vizsgálatok folytak és az iskolaszék nála megjelent tagjaival az iskola anyagi ügyeiben értekezett.

Ipartelepek látogatása. Gyakorlati ismereteik gyarapítása végett a felső osztály növendékei az igazgató és a tanárok vezetése mellett az idén is több helybeli ipartelepét látogatott meg, így a sör- és malátagyárat, a Franz-féle gőzmalmot és villanytelepet, a Fasching és Josipovits-féle „Mercur“ olajvastengelygyárat és Bettlheim Győző ur kupak- és gyékénygyárat. Fogadják a nevezett ipartelepek tulajdonosai és tisztviselői hálás köszönetünket a barátságos fogadtatásért, melyben részesítettek.

Ifj. Segítő-Egyesület. A sokáig elhuzódott ifj. segítő-egyesület ügye végre a lefolyt tanévben a megvalósulás stádiumába lépett. Az egyesületbe alapító tagokul léptek be: A nagykanizsai izr. hitközség, a Nagykanizsai Takarékpénztár, a Nagykanizsai Bankegyesület, a Zalamegyei Gazdasági Takarékpénztár, Lendvai Samu, Fischel Fülöp és Weisz L. és F. urak, kiknek szives támogatásukért e helyen is köszönetünket nyilvánítjuk.

Egyelőre csak szerény mértékben fejthette ki az egyesület áldásos működését, de reméljük, hogy az a nagyközönség érdeklődésének növekvésével mind nagyobb arányban fog történhetni. Pénzbeli segélyben részesült 24 tanuló, összesen 188 koronával. Többeket ingyen tankönyvekkel segítettünk. Az egyesület pénztári és vagyoni kimutatását más helyen közöljük.

Nem mulaszthatjuk el, hogy a tisztelt közönség szives figyelmét e helyen is segítő-egyesületünkre felhívjuk, mely célból az 1901/2-iki tanévben kibocsátott felhívásunkat a következőkben ismétljük:

„A nagykanizsai felső kereskedelmi iskola egy régóta érzett hiánynon segíteni akarván, ifjusági segítő-egyesületet létesített, melynek célja az intézetet látogató szegénysorsu tanulóknak ingyen tankönyvekkel való ellátása és a lehetőséghez képest egyéb anyagi támogatása.

Ezen magasztos célját azonban az egyesület csak akkor lesz képes elérni, ha már kezdetben oly tekintélyes összegre tesz szert, melylyel az intézmény alapja megvethető.

Tekintettel arra, hogy az iskola szegénysorsu tanulói, kiknek sorából gyakran a társadalom legkiválóbb tagjai kerülnek ki, kik sok esetben iskolájuk díszére, szüleiknek pedig életfen-

tartóivá válnak, tanulmányaik egész ideje alatt nem ritkán a legnagyobb nyomorral küzdenek, melynek enyhítését feladatunkká tettük; bizalommal és reményvel fordulunk a nemeslelkű iskolalabarátokhoz azon tiszteletteljes kérelemmel, miszerint az egyesületet alapító, rendes vagy pártoló tagként való belépés által támogatni kegyeskedjenek.

Tájékozással megjegyezzük, hogy az iskolafentartó nagykanizsai izr. hitközség előljárósága, valamint a nagyméltóságu vallás- és közoktatásügyi magy. kir. miniszter ur által jóváhagyott alapszabályok értelmében:

„Az egyesület *alapító tagja* lehet minden személy vagy testület, ha egyszerre, vagy pedig 5 éven belül 50 koronát fizet az egyesület pénztárába (4. §).

Pártoló tagok azok, kik az egyesület pénztárába évenként legalább 3 koronát befizetnek (5. §).

Az egyesület *rendes tagja* lehet mindenki, ki annak pénztárába évenként 2 koronát fizet (6. §.)

Az alapító, pártoló és rendes tagok személyükhöz kötött, jogi személyek képviselőjük által gyakorolható szavazati joggal bírnak a közgyűlésen.“

Az egyesület működése az 1902/3-iki tanév kezdetével veszi kezdetét.“

Iskolai ünnepélyek. Hazafias ünnepélyeket rendeztünk nov. 19-én bold. Nagyasszonyunk Erzsébet királyné nevenapján, márczius 15-én, ápril 11-én az 1848 iki nemzeti vívmányok törvénybe íktatása és június 8-án felséges királyunk megkoronáztatásának évfordulóján.

Uj magánvizsgálati szabályzat. Kir. főigazgató ur 1042/1903. sz. a. köriratának megfelelően az új magánvizsgálati szabályzatot a következőkben közöljük :

„A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternek 1903. évi 3640. számú rendelete a felső kereskedelmi iskolai magánvizsgálatok szabályozása tárgyában.

A felső kereskedelmi iskolák főigazgatójának.

A felső kereskedelmi iskolai magánvizsgálatok eddigi rendszerének szigorubb és helyesebb irányu szabályozása céljából az 1895. évi augusztus 20-án 44001 sz. a. kelt rendelettel a felső kereskedelmi iskolák számára kiadott szervezetnek a magánvizsgálatokra vonatkozó 61. és 65. §§-ait, valamint e tárgyban kibocsátott rendeleteket ezennel hatályon kívül helyezve, a jelzett szakaszok helyébe a m. kir. kereskedelemügyi miniszter ural egyetértően a következőket rendelem el :

64. §. Magánvizsgálatra bocsáthatók a felső kereskedelmi iskola alsó osztályának tárgyaiból oly egyének, akik a polgári vagy középiskola negyedik osztályát (a latin nyelvtől eltekintve) sikerrel végezték, 17-ik életévüket betöltötték s hitelesen bizonyítják, hogy a gyakorlati életben működnek ; a középső és felső osztály tárgyaiból magánvizsgálatra, illetőleg az utóbbit követő érettségi vizsgálatra azok bocsáthatók, akik az alsó, illetőleg

középső osztályt akár nyilvánosan, akár magánúton elvégezték, 18, illetőleg 19 évesek s a gyakorlati életben működnek.

Az egyes osztályok vizsgálatai rendszerint egyévi időközökben engedélyeztetnek. Felső kereskedelmi iskolából kimaradt tanulók kimaradásuk esztendejében még akkor sem kaphatnak magánvizsgálatra engedélyt, ha különben a fenti föltételeknek megfelelnek.

A magánvizsgálati engedélyért folyamodók szabályszerűen bélyegelt s a főigazgatóhoz címzett kérvényeiket minden év szeptember havában annál a felső kereskedelmi iskola igazgatójánál nyujtsák be, amely iskola állandó lakóhelyükön, vagy ahhoz legközelebb van. A kérvényhez születési, iskolai, erkölcsi s oly hatósági bizonyítványt kell mellékelni, mely a folyamodó iskolai tanulmányai óta eltöltött foglalkozását is hitelesen igazolja.

A kereskedelmi iskola igazgatója a beérkezett kérvényeket a tanári kar véleményes jelentésével együttesen október hó első felében terjeszti a főigazgatóhoz.

Ugyancsak a kérvény benyújtásakor lefizetendő a beírási és az évi tandíj, mely díjak azonban kedvezőtlen elintézés esetén nem a folyamodónak visszaadottnak.

A beírási és tandíjak fizetése alól senki sem menthető fel. A magánvizsgálati engedélyt nyert egyének az előadásokat nem látogathatják.

A magánvizsgálatok mindenkor a főigazgató vagy megbízottja elnöklete alatt tartatnak június havában, illetőleg a felső osztálybeli magánvizsgálatok az érettségi írásbeli vizsgálatok előtt.

Az elnök állapítja meg a vizsgálat napját is. A vizsgáló bizottság tagjai a főigazgató (vagy megbízottja), az iskola igazgatója és azon osztály tanárai a melyből a jelölt magánvizsgálatot tesz.

A jelölttől a vizsgálat megkezdése előtt megkövetelendő személyazonosságának igazolása. A vizsgálat kiterjed az illető osztály minden rendes tantárgyára, írásbeli és szóbeli s akként tartandó meg, hogy a jelöltnek az osztály összes tanítási anyagában való jártassága kitűnjék. A dolgozatok külső alakja úgy bírálendő el, mint a rendes tanulóknál.

A bizonyítványt, — amelyen feltüntetendő a vizsgálati engedély száma és kelte, s hogy magánvizsgálat alapján állítottatott ki, — nemkülönbén a vizsgálat lefolyásáról felvett jegyzőkönyvet a vizsgáló bizottság elnöke, az igazgató s az illető osztályfő írják alá. Amennyiben a főigazgató nem maga elnökölt, a jegyzőkönyv hozzá felterjesztendő.

Szeptemberben tartandó pótló vizsgálatokra kellően indokolt esetekben, a magánvizsgázóknak is, akik a tanévvégi magánvizsgálaton igazolt betegség vagy más súlyos ok miatt nem vehettek részt, a tanári kar adhat engedélyt. Ha az illető szeptemberben sem jelentkezik, vizsgálati engedélye további érvényét elveszti összes lefizetett díjaival együtt.

Vizsgálatok összevonása nem engedhető meg. Kivételes esetekben azonban és ha a jelölt előző vizsgálatát legalább is jó

eredménnyel tette le, a következő osztályból főigazgatói engedéllyel már félév múlva jelentkezhetik vizsgálatra.

Különbözeti magánvizsgálat engedélyezését kérhetik azok a gyakorlati életben működő ifjak, akik a középiskola nyolcadik osztályának sikeres bevégzését igazolják vagy érettségi vizsgálatot megfelelő sikerrel tettek.

Folyamodni oly módozatok mellett lehet, mint a rendes magánvizsgálatért. Az első esetben az írásbeli és szóbeli különbözeti vizsgálat kiterjed a felső kereskedelmi iskola különbözeti tárgyainak mind a három évi tanítási anyagára, amit a rendes érettségi vizsgálat követ: a középiskolai érettségi bizonyítvány alapján pedig a jelöltnek írásbeli és szóbeli érettségi vizsgálatot kell tennie a felső kereskedelmi iskola különbözeti tárgyaiból. A többi tárgy osztályzatai a középiskolai bizonyítványból veendőek át.

65. §. A magánvizsgálati díj mind a három osztályra nézve 80—80 korona, melyből minden vizsgáló tanárt tantárgyankint egy rész, az igazgatót, mint ilyent még egy rész illet meg.

A vizsgálatnak a jelölt részéről komoly ok nélkül való megszakítása a vizsgálati díj elvesztését vonja maga után. A tandíj és beirási díj minden osztály-magánvizsgálat után, valamint a magánvizsgálat ismétlése esetén is fizetendő.

A különbözeti vizsgálatoknál tandíj nem, hanem 120 korona vizsgálati díj, illetőleg az érettségi vizsgálatért az érettségi vizsgálat szabályszerű díja fizetendő. E vizsgálati díjakból is az igazgató, amennyiben vizsgáló és a vizsgáló tanárok tantárgyankint egyenlő jutalékban részesülnek; ezentúl az igazgatót még egy rész illeti meg.

Ezen új szakaszokban megállapított szabályok 1903. év szeptember havától kezdve kötelezők.

A már tárgyalás alatt levő magánvizsgálatok ügye az eddigi szabály szerint nyerhet elintézés, valamint a már engedélyezett magánvizsgálatok is az eddigi eljárásnak megfelelően tartandók meg.

Minderről Nagyságodat tudomás és a további eljárás végett azzal a felhívással értesitem, hogy a magánvizsgálatok új szabályzatának megfelelő végrehajtásáról és szigorú ellenőrzéséről gondoskodik.

Budapest, 1903. évi május hó 11 én."

IV.

Az iskola jötevői.

ÖSZTÖNDIJAK.

A) Alapítványok.

ALAPÍTÓ	Ösztöndíjas tanuló	Osztály	K.	f.
Elek Lipót	Komlósi Sándor	köz.	20	—
Gelsei Gutmann S.H.	2 tandíj- mentes) Gerő Andor hely) KengyelIstván	” felső		
Megy. Krausz Mayer	Gerő Andor	köz.	60	—
Nkanizsai Tkpt.	Brück Henrik	felső	40	—
	Aczél Lipót	”	40	—
Pollák Ármin	Mauthner Ernő	”	12	—

B) Adakozások.

Nkanizsai Tkpt.	Nagy Imre	alsó	20	—
	Friedländer Odön	”	20	—
Nk. Keresk. Társulat	Krausz Odön	köz.	20	—
	Dukász Aladár	alsó	20	—
Dr. Ollop Mór önképzőköri díj	Krausz Ödön 1 darab arany			

Iskolai pénztár javára: Nagykanizsai Takarékp. 200 kor.

A tanári könyvtár részére adományoztak: a nagym. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur: Balogh Pál, A népfajok Magyarországon 22 térkép-melléklettel, Mocsáry Béláné, „Keleti utazás.“ Barta Lajos, hitközségi titkár ur: „Hitközségi ügykezelés“, Dr. Villányi Henrik tanár ur: „Magyarország földmivvelésügy.“ cz. könyveket, az utóbbi még az önképzőkör részére Vörösmarty Mihály arczképét.

Az ifjusági segítő-egyesület könyvtára számára az igazgató megkeresésére adományoztak: Lampel Róbert budapesti könyvkereskedő cég 19 kötet tankönyvet 68.40 kor. értékben, Singer és Wolfner Budapesten 4 kötetet 10.50 kor. értékben.

Kalmár Benő ur, iskolánk volt növendéke, a fiumei csokoládégyár irodafőnöke az áruismereti szertárnak szépen összeállított gyűjteményt adományozott.

Fogadják a nevelés- és oktatásügy mindezen nemeskeblű barátai e helyén is hálás köszönetünket.

V.

TANÁRI KAR.

Bún Samu, igazgató, felső kereskedelmi iskolákra képesített rendes tanár, tanította a könyvvitelt a középső és felső osztályban, az irodai munkálatokat a felső, a ker. ismereteket az alsó osztályban. Működésének évei 36, ez intézetnél 35.

Buxbaum D., tanárjelölt, a természetrajzi, földrajzi, áruismei, természet- és vegytani szertár őre, a tanári tanácskozások jegyzője, tanította a vegytant, áruismét és technológiát a középső és felső, a földrajzot mind a 3 osztályban, a mennyiségtant és szépírást az alsó osztályban. Működik ez intézetnél 1 év óta.

Domány Ármin, középiskolákra képesített rendes tanár, az önképzőkör vezetője, az ifjusági könyvtár őre; tanította a történelmet, a magyar nyelvet és irodalmat mind a három, a kereskedelmi levelezést a középső és felső osztályban. Működésének évei 6, ez intézetnél 4.

Markovits Dávid, felső keresk. iskolákra képesített rendes tanár, okl. államszámvevő, tanította a mennyiségtant a középső és felső osztályban, a keresk. számtant mind a 3 osztályban, az irodai munkálatokat az alsó és középső osztályban, a keresk. levelezést az alsó osztályban. Működik ez intézetnél 3 év óta.

Dr. Rosenberg Mór, köz- és váltó-ügyvéd, tanította a jogi és közgazdasági ismereteket a középső és felső osztályban. Működésének évei ez intézetnél 10.

Dr. Villányi Henrik, felső kereskedelmi iskolákra képesített rendes tanár, a „Zalai Közlöny“ szerkesztője, városi képviselő, tanította a német és francia nyelvet és a gyorsírást mind a 3 osztályban. Működésének évei 19, ez intézetnél 12.

HITOKTATÓK:

Hütter Lajos, ev. lelkész, az ág. hitv. tanulók hitoktatója. Működésének évei ez intézetnél 12.

Kertész József, okl. polg. isk. tanár, az izr. tanulók hitoktatója. Működik ez intézetnél 4 év óta.

Murányi János, ev. ref. lelkész, az ev. ref. tanulók hitoktatója. Működik ez intézetnél 2 év óta.

Rasztics Boldizsár, róm. kath. lelkész, a róm. kath. tanulók hitoktatója. Működik ez intézetnél 5 év óta.

VI.

A tanári könyvtár pótjegyzéke.

Csop	Szám	A szerző neve	A mű címe
I.	100	Gáti György	A hivatás áldozata.
	101	Gőöz József dr.	Gyorstanító képes ABC.
	102	„ „ „	Hangutánzó ABC.
	103	„ „ „	Hangutánzó olvasás- és írástanít.
	104	Nagy L.	Beszéd- és értelemgyakorlatok.
	105	Neményi Imre dr.	Ifj. könyvtárak és olvasmányok.
	106	Szegfi – Erődi	Daloskönyv izr. iskolák számára.
	107	Tomesányiné Czokrász R.	Phonomimikai előgyakorlatok.
	108	Ujvári—Gőöz dr.	Tanítók tanácsadója.
	109	—	Vall.- és közokt. min. jelent. 1899.
	110	—	„ „ „ „ „ 1898.
	111	—	Magyarorsz. közokt. ügye 1900.
	112	—	„ „ „ „ 1901.
	113	—	L'Eeseignement en Hongrie.
II.	107	Deme Károly	Rendszeres magy. nyelv és hang- súlyos verselés III.
	108	Br. Eötvös J. összes munkái	Kelet népe. Pesti Hirlap.
	109	„ „ „ „	Tanulmányok.
	110-112	„ „ „ „	A XIX. sz. uralkodó eszméi I-III.
	113	Gyulai Pál	Értekezések a nyelv- és szép- tudom. köréből XVI. k. (2. pld.)
	114	Gyulai Béla	Irodalmi Ismertető.
	115	Simonyi Zs.	Nyelvtud. közlemények XXVIII.
	116	„ „	Az új isk. helyesírás szövege és magyarázata.
	117	Sümegei Kálmán	Fosztlányok.
	118	Szinnyei József	Nyelvtud. közlemények XXVIII.
	119-120	„ „	Magy. írók élete és munk. VII., VIII.
	121	Váczi János	A magy. irodalom története I.
	122	Végh Mátyás	Költemények.
123	—	Akadémiai értesítő 1897.	

Csop	Szám	A szerző neve	A mű címe
	124	—	A magyar helyesírás' szabályai 1901.
III.	111-112	Kemény Ferencz	Német nyelvtan és olvasókönyv.
IV.	41	Mendlik Alajos	Francia olvasmányok kezdők sz.
	42	Valló N.	Módszeres francia nyelv- és ol- vasók. 1902.
V.	65	Braun W. A.	Agudász Ézow.
	66	Löwisohn Salamon	Bibl. Geographie 1821.
	67	Rosenfeld Henrik	Rendszeres héber nyelvtan.
VI.	315	Az osztr. magy. mo- narch. írásb. és képb.	XVIII. Magyarország VI. köt. Felső Magyarország.
	316	—	XIX. Magyarország VII. kötet.
	317	—	XX. Magyarország VIII. kötet
	318	—	XXI. Bosznia és Hercegovina.
	319	Ágh - Földes	Földrajz a polgári fiúiskolák sz. I.
	320	Balogh Pál	A népfajok Magyarországon (22 mellékl.)
	321	Bún Samu	A nagykanizsai ker. középiskola története 1895.
	322	Deme Károly	Földrajz a polg. fiúiskolák II. oszt. sz.
	323	Elsner Henrik	Befreiungskampf d. modernen Staaten.
	324	Funke E. Ph.	Mythologie.
	325	Gecser Béla	A magy. nemzet tört. polg. isk. sz.
	326	Gönczy—Kogutovicz	Magyarország megyéinek kézi atlasza.
	327	Hangay Octáv	A pángermán egyesületek 1900.
	328	Kelemen Géza	Földrajz f. ker. isk. sz. II. kiad. 1903.
	329-330	Kerp Henrik	Methodisches Lehrbuch einer be- gründend. vergleichenden Erd- kunde I--II. 1900.
	331	Kozma Gyula	Földrajz a polg. fiúisk. I. oszt. sz.
	332	dr. Mayer Sámuel	Geschichte des Strafrechtes.
	333	Mocsány Béláné	Keleti utazás.
	334	Pauer Imre	Értekezések a tört. tud. köré- ből XVII. köt.

Csop	Szám	A szerző neve	A mű címe
	335	Pauer Imre	Értekezések a tört. tud. köréből XVI. (2. péld.)
	336	„ „	Értekezések a társ. tud. köréből XI. (2. péld.)
	337	Sághi János	A Balaton írásban és képben.
	338	Szávay Gyula	Amerikáról.
	339	Dr. Tergina-Kovács	A magyar nemzet tört. polg. f. isk. sz.
	340	—	China.
VII.	69-70	Baranyai és Perjéssi	Geometria a polg. isk I—II. és III—IV. oszt. sz. 1901.
	71	Bogyó-Havas	Hétjegyű logaritmusok 1898.
	72	Kleyer	Das Projectionszeichnen.
	73-75	Kreibig József	Kaufmännische Arithmetik I—III.
	76	Lengyel Sándor	Algebra f. ker. isk. sz. 1898.
	77	„ „ „	Geometria „ „ „ 1900.
	78	Dr. Lutter Nándor	Algebra a polg. fiiskolák sz.
	79-80	Szenes Adolf	Számítan polg. fiiskolák I—II. o. sz. 1902.
	81	Vágvölgyi Béla	Algebra a középiskola IV. o. sz.
VIII.	92	Calwer C. G.	Käferbuch.
	93	Friedrich C. G.	Naturgeschichte der Vögel.
	94	Gerding Th. Dr.	Bücher der Wissenschaft 1862. I. kötet.
	95	Klein Gyula	Vizsgálódások a növénylevelek rendellenességeiről.
	96	Legeza V.	Ásvány, kőzet és földtan.
	97	Pap János	A természetrajz elemei.
	98	Raff György Ker.	Naturgeschichte f. Kinder 1833.
	99	Váncza Mihály	Természettan és csillagászat elemei 1902.
	100	—	Értekezések a term. tud. köréből XXII. k.
	101	—	Természettudományi Közlemények XXVII.
X.	81	Artaria & Co.	Eisenbahnkarte v. Oesterreich-Ungarn 1903.
	82	Balassa Benő	Takarékpénztári kettős könyvitel 1901.
	83	Gömöri Lajos	A magyar ipar és kereskedelem korszakai 1902.
	84	Kleibel	Handelscorrespondenz.

Csop.	Szám	A szerző neve	A mű címe
	85	Dr. Koltai Virgil	Széchenyi István gróf közgazd. eszméi (M. ker. könyvtára).
	86	Dr. Schack Béla	A ker. isk. tanárok kassai szünidei tanfolyamának emlékkönyve.
	87	" "	Magyar kereskedők könyvtára. Tartalma: 1. Havas Miksa, Az osztrák-magyar bank. 2. Matavovszky Béla, A gyapot. 4—5. Névy László, Kereskedelmi nyelvünk magyartalanságai. 6. Kreutzer Lipót, Svájc. 7. Dr. Berényi Pál, A tőzsde. 8 9. Dr. Schack Béla, Ker. iskoláink. 10. Daróczy Lajos, A kereskedelem története I—II.
	88	Dr. Schlammadinger J.	Váltóismertető (M. ker. könyvt.)
	89	Dr. Sonndorfer Rud.	Die Technik des Welthandels.
	90	Stern Róbert	Die Arbitrage im Bank- u. Börsenwesen.
	91	—	Ipar és kereskedelem 1896-ban.
	92	—	A budapesti tőzsde áruügyleti szokásai és az áruüzletszámítolás rendje 1901.
	93	—	A magy. szent korona országainak közgazdasági állapota 1900. évben.
	94-112	—	A magyar korona országainak gyáripara (20 kötet).
	94		Általános rész.
	95-97		Vas- és fémipar, gépgyártás és közl. eszközök.
	98		Villamossági ipar.
	99		Mész-, magnezit-, gipsz-, cement-,
	100		Agyag- és üvegyártás.
	101-102		Faipar.
	103		Bőr-, szörte- és szőripar.
	104		Fonó- és szövőipar.
	105		Papiranyag- és papirgyártás.
	106		Malomipar.
	107		Czukorgyártás,
	108-109		Élelmezési és élvezeti cikkek gyártása.
	110-111		Vegyészeti ipar.

Csop.	Szám	A szerző neve	A m ű c z i m e
	112	—	Ruházati ipar, sokszorosító ipar, papíráru gyártás, könyvkötőipar, hangszeripar.
	113	—	Magyarország földművelés-ügye.
	114	—	Jelentés Somogy- és Zalavármegye selyemtenyésztésének állapotáról az 1901. évben.
	115	—	Jelentés Magyarország selyemtenyésztéséről és selyemfonóiparának állapotáról.
XI.	47-48	Philipovich Jenő dr.	Grundriss der pol. Oekonomie I - II.
	49	Vadas József	Jogi ismeretek.
	50-53	Wirth Miksa	Grundzüge der National-Ökonomie (4 kötet).
	54	—	A m. szent korona közg. állapota 1901-ben.
	55-66	—	Magyar statisztikai közlemények.
XII.	77-78	Adelung	Német-olasz szótár.
	79-90	Brockhaus F. A.	Die Gegenwart.
	91	—	Dictionnaire allemand-français.
XIII.	138—140	Hivatalos Közlöny 1900. 1901. 1902.	
	140—141	Izr. Tanügyi Értesítő 1900. 1902.	
	142—144	Kereskedelmi Szakoktatás 1899/1900. 1900/1. 1901/2.	
	145—147	Magyar Nyelvőr 1900. 1901. 1902.	
	148—150	Népnevelők Lapja 1900. 1901. 1902.	
	151—153	Néptanítók Lapja 1900. 1901. 1902.	
	154—156	Országos Középiskolai Tanáregyesületi Közlöny 1900. 1901. 1902.	
	157—158	Polgári Iskolai Közlöny 1900. 1901.	
	159	Természettudományi Közlöny 1900.	
	160—162	Zeitschrift für Buchhaltung 1900. 1901. 1902.	
XIV.	43	Barta Lajos, Hitközségi ügykezelés.	
	44	M. Tud. Akadémia, Emlékbeszédek VIII	
	45	Scott Walter, The Vicar of Wakefield.	

A könyvtár jelenlegi állománya :

I.	93 mű	108 kötet
II.	77 "	124 "
III.	53 "	112 "
IV.	31 "	42 "
V.	54 "	67 "
VI.	156 "	340 "
VII.	62 "	81 "
VIII.	78 "	101 "
IX.	26 "	29 "
X.	88 "	115 "
XI.	45 "	66 "
XII.	20 "	91 "
XIII.	21 "	162 "
XIV.	15 "	45 "
összesen	819 mű	1483 kötet

VII.

Tanterv

a nagym. vall. és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur 1895. évi aug.
20-án 44001. sz. alatti rendelete alapján.

1. Vallástan.

Alsó, középső és felső osztály. Hetenkint 1—1 óra.

A vallásoktatás a hitfelekezetek tanterve szerint történik s arról a hitfelekezetek saját hatáskörükben gondoskodnak. (1894. évi május hó 4-én 13033. sz. a. kelt vall. és közoktatási m. kir. miniszteri rendelet.)

2. Magyar nyelv és irodalom.

Alsó osztály. Hetenkint 4 óra.

A prózai írásművek ismertetése, olvasmányok alapján.

1. *Leírás.* Tárgy- és jelenetrajzok, állatrajzok, jellem- és néprajz, úti rajz.

2. *Elbeszélés.* Mese, parabola, életrajz, történetírás. A magyar történeti irodalom rövid ismertetése. Mutatványok a kiválóbb történetírók műveiből, tekintettel a történeti tanításra.

3. *Értekezés.* Fogalmak magyarázata, felosztás, részelés: a bizonyítás legegyszerűbb formái, elmélkedés, szorosan vett értekezés.

4. *Szónoklat.* A szónoki forma és irány, egy-két rövidebb olvasmányon megmutatva. Mutatványok Kölcsey és az újabbkori szónokok műveiből.

5. *Levél.* Olvasmányok irodalmi jelentőségű levelekből.

A prózai olvasmányokon kívül a költőiekből lyrai és leíró művek, kisebb elbeszélések (románcz, ballada stb.) Különös gond fordítandó az olvasmányok szerkezetére, a prózai és költői kifejezés módok különbségére.

Az írásbeli dolgozatok folyvást kísérik a tanítást és olvasást. Különösen fontos a dispositiók készítése. Ilyen dispositiók, vagy az olvasmányokból vett tételek kidolgozása s az olvasmányok utánképzése, házi és iskolai gyakorlatul felváltva kéthetenként egyszer.

Az olvasmányok tárgyi és alaki fejtegetésével kapcsolatban az alak-, mondat-, szóképzés- és verstan ismétlése.

Helyesírási gyakorlatok: tollbamondás, valamint a könyv nélkül betanult daraboknak fejből való leiratása.

Prózai és verses darabok könyv nélkül. Szaválás.

Középső osztály. Hetenkint 3 órán.

A magyar irodalom ismertetése, kapcsolatban a poetika fő fogalmainak magyarázatával, olvasmányok alapján.

A m o n d á k b ó l kiindulva a magyar éposz fő képviselői; Zrínyi, Vörösmarty, Arany. A t ö r t é n e t i é n e k e k régi fejlődésének megemlítésével, a rege Kisfaludy Sándornál és a ballada Aranynál. A r e g é n y verses alakja: Gyöngyösi; újabb irodalmi nyelvünk alakulásáról Kazinczynál és Kármánnál; az újabb regény fő képviselői: Jósika, Eötvös, Kemény, Jókai. A v a l l á s o s h a z a f i a s és szerelmi lyra: régibb példák bemutatása után Berzsenyi, Tompa, Petőfi és az újabb lyrikusok.

A tárgyalás mindenkor olvasmányokból indul ki. Az époszok és regények nagyobb mutatványokkal és kivonatokkal lehetőleg egészökben ismertetendők. Elbeszélő költemények és modern teljes regények házi olvasmányul. A kitünőbb írók rövid életrajza is beszövendő a magyarázatba.

Házi és írásbeli iskolai dolgozatok, részint az olvasmányok, részint a tanulók ismereteinek köréből vett tárgyakról, felváltva kéthetenként egyszer.

Dispositiók készítése, nyelvi és stilisztikai magyarázatok, helyesírás.

Prózai és verses darabok könyv nélkül. Szaválás.

Felső osztály. Hetenkint 2 óra.

A magyar irodalom ismertetésének folytatása olvasmányok alapján.

A d r á m a régi nyomáinak megemlítése után: Kisfaludy Károly, Katona József, Szigligeti és Madách; vígjáték, tragédia és drámai költemény. Politikai írók és szónokok a reformokban: Kölcsey, Eötvös, Széchenyi, Deák, Kossuth.

A z i r o d a l o m t ö r t é n e t rövid áttekintése, figyelemmel a közgazdasági és utazási irodalomra.

Házi és iskolai írásbeli dolgozatok felváltva kéthetenként egyszer a növendékek irodalmi és szakszerű tanulmányaiból vett tételekről.

Próza és verses darabok könyv nélkül. Szaválás.

3. Német nyelv.

Alsó osztály. Hetenkint 4 óra.

Az alak- és mondattan beható tárgyalása olvasmányok alapján, tisztán gyakorlati módon, különös tekintettel a nyelvi anyag gyűjtésére.

A német nyelv alak- és mondattan sajátosságainak, különösen a magyar nyelvtől eltérőknek, ismertetése.

Írásbeli gyakorlatok az alak- és mondattan elsajátítására, fordítások és utánképzés útján; a helyesírás elsajátítására tollbamondás, másolás és a könyv nélkül tanultaknak fejből való leírása; kisebb feladatok óráról-órára; nagyobbak mint a házi és iskolai gyakorlatok, felváltva kéthetenkint egyszer.

Az olvasmányok nyelvi és tárgyi fejtegetése; szabatos fordítása magyarra.

Prózai és verses darabok könyv nélkül. Beszédgyakorlatok.

Középső osztály. Hetenkint 3 óra.

Olvasmányok részint szépirodalmiak, részint szakszerűek, beszédgyakorlatokkal, különös tekintettel a kereskedelmi nyelvre.

Írásbeli iránytani gyakorlatok kéthetenkint egyszer; fordítási gyakorlatok magyarból németre és szabatos fordítás németből magyarra.

Prózai és költői darabok könyv nélkül.

Felső osztály. Hetenkint 3 óra.

Az iránygyakorlatok folytatása és a magyar nyelvi oktatásra támaszkodva, módszeresen válogatott olvasmányoknak verstani és poétikai fejtegetése.

Olvasmányok ujabbkori elsőrangu íróktól, különösen a társadalom tudomány és a publicistika köréből.

Írásbeli dolgozatok: fogalmazványok a tanulók ismeretköréhez mért tételekről és fordítás magyarból németre, valamint szabatos fordítás németből magyarra, kéthetenkint egyszer.

Prózai darabok és költemények könyv nélkül.

4. Francia nyelv.

Alsó osztály. Hetenkint 4 óra.

a) **N y e l v t a n.** Olvasás (kiejtés); kapcsolatban a mondatan nélkülözhetlen szabályaival. A névszók alaktana. A segédigék s a rendes igék ragozása. Fordítások a nyelvtan begyakorlására.

b) **O l v a s m á n y o k.** Egyszerű elbeszélések és leírások a

népmese, monda, történet, föld- és természetrajz, nemkülönben az üzleti élet köréből. Egyes költemények betanultatása.

c) Szótanulás. Tárgyi csoportokban, különös tekintettel a kereskedelemben előforduló terminusokra s a nyelv sajátosságaira.

d) Írásbeli dolgozatok (másolás, tollbamondás, fordítás), rövidebbek óráról-órára; nagyobbak, mint házi és iskolai gyakorlatok, kéthetenként egyszer.

Középső osztály. Hetenkint 3 óra.

a) Nyelvtan. Rendhagyó igék. A particulák. A szórend. A névszók mondattani tekintetben. Az igeidők és módok, különösen a kötő-mód használata, az igeidők egymásra következése. Fordítások, mint az alsó osztályban.

b) Olvasmány. Mint a megelőző osztályban. Az olvasmány tartalmának az idegen nyelven való kikérdezése s ennek nyomán beszédgyakorlatok.

c) Ügyiratok. Kisebb ügyiratoknak, főképp leveleknek olvasása, diktálása, fordítása és minták után való iratása.

d) Szótanulás tárgyi és etymologikus csoportokban. Nyelvi sajátságok, synonymák, kereskedelmi kifejezések.

e) Írásbeli dolgozat, mint az alsó osztályban, főképp fordítás az idegen nyelvre és gyakorlatok a levelezés köréből, kéthetenként egyszer.

Felső osztály. Hetenkint 3 óra.

a) Nyelvtan. Az infinitivus és participiumok használata. A határozók, a viszonyozók, a kötőszók. A nyelvtan rendszeres ismétlése. Fordítások, mint a megelőző osztályokban.

b) Olvasmány. Nagyobb szemelvények jeles írók műveiből, tekintettel a nemzetgazdaságtani és kereskedelmi irodalomra is. Beszédgyakorlatok az olvasmányok alapján.

c) Ügyiratok. Kereskedelmi ügyiratok, főképp levelek olvasása, fordítása, betanulása és minták után való iratása.

d) Írásbeli dolgozatok, mint a középső osztályban.

5. Földrajz.

Alsó osztály. Hetenkint 2 óra.

A földrajzi alapfogalmak ismétlése.

Az idegen világrészek áttekintése után a fontosabb államoknak (behatóbban Ázsia, Törökország, India, China, Japán, Perzsia, Egyptom, Éjszak-Amerikai Egyesült-Államok, Mexiko, Brazília, Argentina, Chile) ismertetése kereskedelmi szempontból.

Középső osztály. Hetenkint 2 óra.

Európa általános áttekintése és jellemzése után e világrész összes és főképen nevezetesebb kereskedő és iparos államainak kereskedelmi földrajza, kapcsolatban az illető államnak idegen világrészekben fekvő birtokainak és gyarmatainak ismertetésével.

Felső osztály. Hetenkint 2 óra.

Magyarország és Ausztria földrajza; különösen Magyarország őstermelési, ipari és kereskedelmi viszonyainak tüzetes ismertetése; tekintettel az idegen, főleg a szomszéd országokkal való összeköttetéseinkre.

Világkereskedelem.

Az előbbi két osztályban tanultak ismétléseül és áttekintő összefoglalásául a világkereskedelem mai állapotának, a nevezetesebb világkereskedelmi piacoknak, közlekedési utaknak, eszközök és összeköttetéseknek ismertetése, természetes kapcsolatban a fontosabb termelési helyekkel, terményekkel és iparcikkekkel, különös tekintettel Magyarországra bel- és külkereskedelmére és figyelemmel a Balkán-félsziget kereskedelmi viszonyaira.

6. Történelem.*Alsó osztály.* Hetenkint 2 óra.

Bevezetésül röviden az ó-kori történet áttekintése.

A középkor történetéből. A népvándorlás (Attila) és a nyugati római birodalom romjain alakult keresztény-germán királyságok, kereszténység. Mohamed. Nagy Károly birodalma és annak felbomlása. Hűbériség. Az investitura harcz (a császárság és pápaság küzdelme). A kereszties hadjáratok. A Habsburgok a középkor végén. Az európai török birodalom megalakulása. Az olasz városok és a renaissance. átmenet az ujkorba.

A magyar nemzet történetéből. A magyar nép őstörténete, vándorlásai és honfoglalása. A magyar keresztény egyház és királyság megalapítása és megerősítése. A magyar királyság küzdelme a nyugati és keleti császársággal. Az arany bulla és kora. Az utolsó Árpádok és összeköttetések a Habsburgokkal. Az Anjouk és Magyarország fellendülése. Uj állami és társadalmi intézmények. Zsigmond és az olygarchia felülkerekedése. A Hunyadyak kora: a) Hunyady János mint a magyar nemzet és a kereszténység hőse; b) Hunyady Mátyás alatt a nemzet fénykora. A magyar királyság hanyatlása az utolsó Jagellók alatt.

Középső osztály. Hetenkint 2 óra.

Az újkor történetéből. A renaissance terjedése és hatása. Találmányok és tengerentuli felfedezések. A reformáció és elterjedése; ellenreformáció. V. Károly és a Habsurg-ház hatalma tetőpontján. Angol Erzsébet és II. Fülöp; Anglia emelkedése és Spanyolország hanyatlása. Németalföld.

A harminczéves háboru. XIV. Lajos. Az angol forradalom. Nagy Péter (éjszaki háboru). Poroszország és II. Frigyes. A felvilágosodás; felvilágosodott absolutismus. Éjszakamerikai szabadságharcz. A francia szabadságharcz. Napoleon császársága, a bécsi congressus.

A magyar nemzet történetéből. Magyarország a mohácsi vész után. Az erdélyi fejedelemség megalakulása, a reformáció elterjedése, török hódoltság.

Nemzeti és vallási sérelmek: Bocskai felkelése és a bécsi béke.

Magyarország részvétele a harmincz éves háboruban. Bethlen Gábor és I. Rákóczy György.

Erdély fénykora és hanyatlása. I. Lipót; a Wesselényi-féle összeesküvés. Zrinyi Péter és társai. Tököly Imre felkelése. Magyarország fölszabadulása a török járom alól és a bécsi önkényuralom. II. Rákóczy Ferencz felkelése és a szatmári béke. A nemzet és a királyi ház kibékülése. III. Károly. Mária Terézia és II. József. II. Lipót és az alkotmány biztosítása. Magyarország részvétele a francia háborukban és belső állapota ez idő alatt

Felső osztály. Hetenkint 2 óra.

Az újkor történetéből. Ujabb forradalmak (julius és februári párisi forradalom) és a népszabadság. A tudományok haladása, felfedezések; gazdasági átalakulás, munkáskérdés. Az egyesült olasz királyság és a német császárság megalakulása. A keleti kérdés. Oroszország terjeszkedése a Balkán félsziget felé, a legutóbbi orosz-török háboru, a berlini congressus, Bosznia és Herzegovina megszállása.

A magyar nemzet történetéből. I. Ferencz uralkodása. Az 1825 évi országgyűlés; a nemzeti reformküzdelem kezdete. Kossuth Lajos és a „Pesti Hírlap“. Eötvös és a centralisták. Nemzetségi mozgalmak. Védegylet. Metternich és kormányrendszere. Az 1807-ben megnyílt országgyűlés, az 1848-iki törvények. Alkotmányunk átalakulása. A szabadságharcz. Önkényuralom. Deák Ferencz és az 1867-iki kiegyezés.

Az alkotmánytanból a mai magyar közjog ismeretése.

7. Mennyiségtan és politikai számtan.

Alsó osztály. Hetenkint 2 óra.

A négy alapművelet pozitív és negatív számokkal. Hatvány-mennyiség, négyzetre-emelés közönséges számokkal.

Az elsőfokú határozott egyenletek egy és több ismeretlennel, különös tekintettel a szövegezett feladatok megfejtésére. Arány és aránylatok.

A planimetriai idomok ismertetése a legfontosabb tantételek bevonásával, ezen idomok congruentiája, hasonlósága, területüknek s a kör területének és területének számítása, főképp a kereskedői és ipari életből vett gyakorlati egyszerű példákban.

Középső osztály. Hetenkint 2 óra

Gyökmenyiség. Másodfokú egyenletek egy ismeretlennel.

A logaritmus fogalma. A Brigh-féle logaritmus-rendszer. A szorzat, tört, a hatvány- és gyökmenyiség logaritmusának, a logaritmushoz a számnak keresése. Számtani műveletek a logaritmusok segítségével.

Első fokú számtani és geometriai sorok. (Idevágó példák, főképp a kamatszámítás köréből veendő.) A kapcsolástanból a helycsere, egybevetés és változtatás röviden. A valószínűség számolásból az egyszerű és ellentett valószínűség.

A stereometriából a szabályos testek ismertetése szemléltetés alapján. A hasáb, gúla, henger, kúp és gömb felületének és köbtartalmának kiszámítása, főképp a kereskedői és ipari életből vett gyakorlati példákban.

Felső osztály. Hetenkint 2 óra.

P o l i t i k a i s z á m t a n . Kamatos kamatszámítás utólagos és előleges kamatlábbal, a conform kamatláb. Segédtablák.

Évjáradék-számolás. Kölcsöntörlesztés utólagos és előleges kamat mellett (évi, félévi és negyedévi annuitással. Záloglevelek és kölcsönök. Kölcsöntörlesztés. Lottéria-kölcsönök. Kölcsöntörlesztési és sorsjegyhuzási tervezetek készítése. A kölcsön árfolyama. A valódi kamatláb. A kölcsönárfolyamok egyenértéke.

Életbiztosítási számolások egyszeri és évi díjjal egy személyre a legegyszerűbb biztosítási módzatok mellett; ugyaneknél a biztosításoknál a díjtartalék-számolás.

8. Természettan.

Alsó osztály. Hetenkint 2 óra.

A mozgás törvényei. Az erők. Súly és súlypont. Egyszerű gépek és alkalmazásuk. Inga.

Halmaz állapot. A csepfolyó és légnemű testek alaptüneményei és törvényei. Gőzgép.

A meleg és hatásai a testekre. Thermometer. A meleg forrásai.

A hang keletkezése és terjedése, visszaverődése, magassága. Hangszerek.

A fény és annak terjedése, erőssége és mérése; visszaverődése és törése. Fontosabb optikai eszközök, különösen a mikroszkop. A látás; színszóródás; szinképelemzés; a testek színei.

A mágnesség.

Szikrázó elektromosság. Áramló elektromosság. Elemek. Ohm törvénye. Az áram hatásai. Galvanoplastika. Hőelektromosság.

Accumulator. Elektromagnes. Elektromos telegraph. Inducált áram. Dynamo elektromos gépek. Elektromos erőátvitel. Telephon és mikrophon.

9. Kereskedelmi számtan.

Alsó osztály. Hetenkint 4 óra.

Alapműveletek egész számokkal, közönséges és tizedes törttel, a rövidített és gyakorlati eljárások bevonásával.

A kereskedelmileg fontos országok mértékeinek és pénzeinek ismertetése.

A redukálás és resolválás. A megnevezett számokkal (mértékekkel és pénzekkel) való műveletek. Átlagszámítás. Olasz gyakorlat.

Hármas-szabály. Láncz-szabály. Arányos osztás. Elegyítés-szabály.

A százalék-számítás behatóan, alkalmazva a súly-, érték- és költség számolásnál az áruüzletben szokásos módon, az áruk egyszerű és összetett árvetésének könnyebb feladatai. Szesz-számolás.

A kamat- és discount-számolás.

A belföldi értékpapiroknak értékszámolása, tekintettel a budapesti és bécsi tőzsdei szokásokra. A belföldi váltók discountálása. Az osztrák-magyar bank határozmányai a váltók leszámítolására.

Középső osztály. Hetenkint 3 óra.

Arany- és ezüsts számolás; az ötvények finomsága és ennek jelzése, tiszta súly, ötvénysúly. Az osztrák magyar bank beváltási szabályzata az aranyra vonatkozólag. A pénzlábak és a pénzverési viszonyok ismertetése. Az arany-, ezüstműnek és pénznek nevezetesebb piacokon való árfolyama és értéke a tőzsdei szokások tekintetbe vételével.

A külföldi váltók árjegyzése. A külföldi váltók értékének és névértékének kiszámolása, tekintettel a budapesti, bécsi és a fontosabb külföldi tőzsdei szokásokra. Árfolyam kompensatio. A tartozás és követelés kiegyenlítése külföldi váltókkal. Netto kiegyenlítés.

Felső osztály. Hetenkint 4 óra.

A külföldi váltók kémlete: választás a) rövid és hosszú lejáratu váltók, b) a közvetlen intézvény és küldvény vagy más idegen helyen fizetendő küldvény, c) a közvetítő külföldi helyek között. Kémleti számolások az aranyra és ezüstre. Direct és indirect kiegyenlítések külföldi váltókkal. Magyarország és Ausztria értékpapírjainak jegyzése a külföldi tőzsdéken. Kémler értékpapirokkal. Bizományszámolás váltókkal és értékpapirokkal. Az árvetési számolás részletesen. Árvetési táblázatok készítése. A fontosabb börzeműveletek, különösen a prolongatio.

10. Irodai munkálatok.

Alsó osztály. Hetenkint 1 óra.

Számlák a közvetlen áruüzlet köréből. Scontrók, leltárak és mérlegek összeállítása, főképp a vonalzás és rendes bevezetés gyakorlása. Bizományi vétel- és eladási számlák, álszámlák. Jegyzékek váltókról és értékpapirokról.

Középső osztály. Hetenkint 2 óra.

Bizományi, költség- és biztosítási számlák bonyolódottabb esetekről. Jegyzékek és számlák arany-ezüstről, pénzekről, devisekről, értékpapirokról. Folyó számlák az alkalmazásban levő módok szerint. kölesönös, kölesönös és változó, kettős és változó kamatlábbal.

Felső osztály. Hetenkint 2 óra.

Az előző osztályokban tanultaknak ismétlése után combinált feladatoknak mintaszerű kidolgozása, a levelezés, a számtan és a könyvelés köréből.

11. Könyvviteltan.

Középső osztály. Hetenkint 3 óra.

Általános rész.

A könyvvitel fogalma, fontossága és célja; a könyvvezetőben megkívánt kellékek.

Törvényes intézkedések a könyvelés tárgyában (kereskedelmi törvény 1875. XXVII. t.-cz. 25—36. § ai, a magyar csőd-törvény 1881. XVII. t.-cz.; a magyar büntető törvény 1878. V. t.-cz. ide vágó pontjai.)

A könyvek hitelesítése és bélyegzése; az azokban felveendő hasábrendek, általánosságban tárgyalva. — Az üzletesemény mint könyvviteli tétel. — Az adós és hitelező. — A feljegyzések alaki kellékei a hitelesség és szokások szempontjából.

A vagyon, annak felosztása: activ, passiv és tiszta vagyonra. A leltározás, vagyon-becslés; összeállítás a leltárkönyvbe, tekintettel a vagyonrészek csoportosítására.

A könyvvitel két módszerének: az egyszerű és a kettős könyvvitelnek általános jellemzése.

a) *Az egyszerű könyvvitel.*

Lényeges könyvei: a leltárkönyv, a pénztárkönyv, a napló, a főkönyv és a scontrók (rovancsok, u. m. az áru-, az activ és a passiv váltó, az értékpapír stb. scontró.

Segédkönyvek rendeltetése. Beérkezett számlák könyve, kiadott számlák könyve, lejáratú könyvek, árubizományi könyvek stb.

A könyvek megnyitása a leltár alapján.

A folyó könyvelések bemutatására egy rövid, egy vagy két havi áruüzlet könyveinek megnyitása, vezetése és lezárása esz- közlendő.

Leltározás az év végén. Az eredmény meghatározása.

b) *A kettős könyvvitel.*

A kettős könyvviteli módszernek jellemzése.

A számlák rendszere és tana kimerítően.

A kettős könyvvitel kétféle módozatának általános jellemzése.

1. A kettős könyvvitel közvetlen főkönyvvezetéssel (francia könyvvitel) jellemzése.

2. A kettős könyvvitel közvetett főkönyvvezetéssel (olasz könyvvitel) jellemzése.

A kettős könyvvitel közvetlen főkönyvvezetéssel:

Lényeges könyvek: egyesített napló és főkönyv.

Segédkönyvek: az egyszerű könyvek scontrói és segéd- könyvei.

A könyvek megnyitása a mérleggel, azoknak vezetése az üzlet folyamában (próbamérlegek) és lezárása a Mérleg és a Veszteség- és Nyereség-számlával s nyers mérleg.

A kettős könyvvitel közvetett főkönyvvezetéssel:

Lényeges könyvek: Pénztárkönyv, Előjegyzések, Gyűjtő-Napló, Főkönyv.

Segédkönyvek: Folyó számlakönyv és a közvetlen főkönyvezésnél felemlített segédkönyvek.

Gyakorlatul egy-két havi üzlet kidolgozása.

A hibák felkeresése és kiigazítása.

Felső osztály. Hetenkint 3 óra.

Kereskedelmi társaságok könyvelése.

A közkereseti, betéti, részvénytársaságok és szövetkezetek könyvelései a kettős könyvvitel szerint mutatandók be, különösen figyelembe veendő a kereskedelmi törvények idevonatkozó határozatai, valamint a vállalatok keletkezésére, alakulására, a tőke elkönyvelésére vonatkozó viszonyok.

A folyó könyvelések bemutatása egy rövid üzletben.

A folyó üzletesemények elkönyvelése után a könyvek lezárandók.

A lezárási munkálatoknál figyelembe veendő az átmeneti tételek és tartalékok elkönyvelése. A részes és a bizományi ügyletek könyvelése az áru- és banküzletben.

Egy havi takarékpénztári vagy hitelintézeti üzletmenet könyvelése a lényeges és segédkönyvekben, a hozzá tartozó levelezésekkel együtt.

Ipari, illetőleg gyári vállalat könyvezése fővonalakban.

A könyvviteli műkifejezések német nyolven is ismertetendők.

12. Kereskedelmi levelezés.

Alsó osztály. Hetenkint 2 óra.

Ügyiratok, nevezetesen a nyilatkozatszerűek, melyek a kereskedelem körében is gyakrabban előfordulnak: Ezek: a bizonyítványok, elismervények, térítvények, kötelezvények, nyugtatványok, felmondások, engedmények, utalványok, meghatalmazványok; továbbá a beadványok, névszerint az iparigazolványt, a cégbejegyzést és cégtörölést illető beadványok.

Körlevelek (hirdetésekkel). Az áru-üzletben kínáló levelek; levelek hitelügyben; tudakozódó és informáló levelek; megrendelések és a velők kapcsolatban előforduló levelek.

Az ügyiratok közül azok, melyeket levél alakjában is szokás kiállítani, ebben a formában is gyakorlandók.

Középső osztály. Hetenkint 2 óra.

Levelek fizetéséről. Levelek adósok és hitelezők között. Levelek váltó-ügyekben és pedig: a váltó-hitelről, intézvényekről, a váltó elfogadásáról, telepítéséről, váltó-küldvényekről, prolongá-

tióról, bizományi váltókról, szükségbeli utalványról, az óvásról és visszkeresetről. Levelek folyó-számlákról.

A levelekhez tartozó váltókat és jegyzékeket is kell készíteni.

Felső osztály. Hetenkint 2 óra.

Levelek bizományi, szállítmányozási és biztosítási ügyekben. Levelek az érték-üzletben és általában bank-üzletekben. Levelek bukási esetekben. Meghitelező levelek. Szolgálati ajánkozások.

13. Kereskedelmi ismeretek.

Alsó osztály. Hetenkint 2 óra.

A kereskedelem fogalma, jelentősége, felosztása. A kereskedő és a segédszemélyzet. Czég, telep. A kereskedelmi társaságok. Felszámolás, csőd. Az áruk fajtái. A mértékrendszerek és a mértékhitelítés. A pénz, pénzverés, érem, valuta; váltópénz, papírpénz, kereskedelmi pénz. Hitel kamat. Utalvány, check, váltó. A váltó fajtáinak, kellékeinek s a váltóselekvényeknek rendszeres ismertetése. Az értékpapírok, kötvények és részvények fajtái, kibocsátásuk és törlesztésük módjai. Az adás vevés: ajánlat, alku, kötés, teljesítés, fizetés. A közvetítés: alkusz, ügynök, bizományos, kereskedelmi képviselő.

14. Közgazdasági ismeretek.

Középső osztály. Hetenkint 2 óra.

Általános rész.

Szükségletek, javak. Gazdálkodás, magán- és közgazdaság.

T e r m e l é s. A termelési tényezők: természet, munka, tőke. Termelési költség, productiv és inproductiv termelés. A termelés eredményességének feltételei. Állam. Egyéni szabadság s tulajdonjog. Munkamegosztás s egyesítés. Vállalatok, azok nemei s gazdasági jelentősége. Üzlet. (Kis és nagy üzlet.) A termelés főágai.

F o r g a l o m. A forgalom nemei s fejlődésének feltételei. Kereslet és kínálat. Érték. Az áralakulás szabad verseny mellett. Egyedárusági áruk. Hatósági árszabások. A pénz, annak jelentősége s értéke. A hitel annak nemei s hatása.

J ö v e d e l e m - m e g o s z t l á s. Bevétel, jövedelem és járadék fogalma. Földjáradék. Munkabér. Tőkekamat. Vállalkozó nyereség.

F o g y a s z t á s. Közgazdasági és magángazdasági fogyasztás. Háztartás. Takarékoság. Fényezés. A termelés és fogyasztás viszonya egymáshoz. Válságok. Biztosítás.

Különös rész. Ő s t e r m e l é s. Felosztása és különösen a mezőgazdaság. Földmivelési és jószágkezelési rendszerek. Mezőgazdasági hitel.

I p a r. Felosztása, különösen a kis- és nagy-ipar s annak jelentősége. Cézrendszer. Iparszabadság. Az ipart előmozdító tényezők: szakoktatás, szövetkezés, társulás, kiállítások és különösen a szabadalom, minta- és jegy-védelem. Munkáskérdés. Intézkedések a munkásosztály helyzetének javítására, az állam, a vállalkozók és munkások részéről.

K e r e s k e d e l e m. Közgazdasági jelentősége. — Valuta, pénz, annak értéke és hatása. A nagyobb államok valuta-viszonyainak ismertetése. Kereskedelmi és közlekedési intézmények.

Felső osztály. Hetenkint 2 óra.

A b a n k o k jelentősége és felosztása. Az egyes bankügyletek, különösen a jegy-kibocsátás. A nagyobb államok jegybank-rendszere. Takarékpénztárak. Közraktárak és közraktári ügylet. A biztosítási ügylet. A kereskedelmi testületek és hatóságok, kamarák. Vásárok, kiállítások, börzék. A vámügy. Külkereskedelem. Szabad kereskedelmi és védvámrendszer. Vámterület. Entrepôt-ok. Kereskedelmi szerződések általában. Consulok. A nemzetközi tartozások és követelések kiegyenlítése. Váltó-árfolyam.

K ö z l e k e d é s. Annak jelentősége általában. A közönséges kocsintak, viziutak és vasutak. Szállító intézmények. Vasuti tarifa, a tarifák különböző nemei. Pósta, telegraph, telephon.

P é n z ü g y t a n. Államgazdaság. Államháztartás. Állam-szükséglet s fedezet. Budget. Zárószámadás. Az állambevételek.

Az állam saját gazdasági bevételei. Regálék. Monopolok.

Illetékek, azok egyes nemei s lerovásuknak módja. Bélyeg.

Adók és osztályozásuk általában. Egyenes és fogyasztási adók; forgalmi s örökségi adók, vámok.

Államadósság nemei, fölvétele és törlesztésének módja. A fogalmak meghatározása s fölosztása egész általánosságban a pénzügyi tudomány szerint. Részletesen a budget és az államjövödelmek egyes nemei a magyar pénzügyi törvények alapján, röviden.

15. Jogi ismeretek.

Középső osztály. Hetenkint 3 óra.

B e v e z e t é s ü l röviden: A jog fogalma és nemei. Köz- és magánjog. Vagyonjog, család s öröklési jog. Vagyon, dolog. Dologbeli jogok: tulajdon, zálog, szolgalmi jog. Kötelmi jogok. Jogügyletek, szerződések és azok fajai: letét, adásvevés, kölcsön, bér, haszonbér, munkabér. A jogügyletek érvényességének feltétele. Jogi képviselőt. meghatalmazás.

Az alsó osztályban tanult kereskedelmi ismeretek ismétlésével kapcsolatban s azok fonalán, a fontosabb határozatokra szorítkozva tárgyalandók: a magyar kereskedelmi törvény I. része,

a magyar váltótörvény, a nevezetesebb külföldi törvények, eltérő intézkedéseinek tekintetbe vételével, a csődtörvény főelvei; továbbá a kézi zálogügyletekről, az uzsoráról, a részletügyletekről s az értékpapírok megsemmisítéséről szóló törvények legfontosabb intézkedései.

Felső osztály. Hetenkint 2 óra.

A már tanultak ismétlésével kapcsolatban a fontosabb határozatokra szorítkozva, tárgyalandók: a magyar kereskedelmi törvény II. része; az ipartörvénynek az iparrendszerre vonatkozó elvi határozatai és főbb intézkedései; a vízi s a vasúti jog fővonásai, továbbá a kormánynak a kereskedelemre s az iparra gyakorolt befolyását ismertetvén, a kereskedelmi s iparkamarák szervezetéről, a consuli bíraskodásról, a szabadalmi, házalási és védőjegy-ügyről, a vasárnapi munkaszünetről, s a betegsegélyző pénztárakról szóló törvényes intézkedések lehető rövid ismertetése.

16. Vegytan és áruismeret.

Középső osztály. Hetenkint 3 óra.

A vegytan fogalma. Egyszerű és összetett testek. Keverék, vegyület. Molecula, atom, molecula-súly, atom-súly. Chemiai rokonság, chemiai érték. Képletek. Hydrogen. Chlor, sósav, bróm, jód, fluor, fluorhydrogen. Oxigen, viz. Kén, kénhydrogen. Kéntrioxid, kéndioxid, kénsav. Nitrogen, ammonia, salétromsav; levegő. Phosphor, phosphorsav, gyújtófa-gyártás. Arsen. arsenessav és arsensav, áuripigment és realgar. Antimon, antimontrisulfid. Bor- és borsav. Carbonium-csoport, gyémánt, graphit, czeruza, faszén, csontszén, korom, kőszén. Szénoxid és széndioxid; a láng és az égés; szénsulfid Silicium. Siliciumdioxid és az ide tartozó drágakövek.

A fémek általában. Basisok, savak, sók. Natrium, natriumoxid és hidrat. Konyhasó, natriumsulfát, salétrom. Borax. Soda, soda bicarbona. Vizüveg. Kalium, kaliumhydroxid, kaliumchlorid, kaliumjodit, caliumchlorat, kalisalétrom, puskaapor. Hamuzsir, caliumsilicat. Ammoniumchlorid, ammoniumsulfat, ammoniumcarbonat. Calciumchlorid, calciumoxid; mész, cement, chlormész, gipsz, mézskő, mézszégetés és mézszoltás. Bariumchlorid, bariumsulfat. Magnesium, magnesiumchlorid, magnesiumoxid, magnesiumsulfat, magnesiumcarbonat. Zink, zinkchlorid, zinkoxid, zinksulfat. Réz, rézchlorid, rézoxidul és rézoxid, rézgálicz, rézcarbonat; réztartalmu festékek. Ólom, ólomoxid, ólomcarbonat, ólomchromat. Betüöntvény, sörét. Higany, higanychlorid, higanychlorür, higanyoxid, higanyulfid (cinnober). Ezüst, ezüstchlorid, ezüstnitrát. Arany. aranychlorid. Bismuth, bismuthnitrát. Aluminium, aluminiumoxid s a megfelelő drágakövek, alumíniumsulfat, timsó,

Agyag és agyagáruk; üveg és üvegáruk. Vas- és vasáruk; vaschlorid, vasoxid, vashydroxid, vassulfidok, vasgálicz, vascarbonat. Nikkel; cobaltchlorür, szmalte, kobaltkék. Mangasuperoxid, kaliumpermanganat. Chromoxid, chromsav, kaliumchromat, kaliumbichromat. Platina, platinchlorid. Ón, ónchlorür, ónchlorid, óndioxid, óndisulfid (musiv arany). Ásványi festékek és drágakövek.

Felső osztály, Hetenkint 3 óra.

A szerves vegytan elemei, kapcsolatban az áruismeret s a vegyészeti technológia bevonható részeivel. A szerves vegyületeket alkotó elemek. A szénvegyületek. Methan, petroleum, világító gáz, chloroform. Benzol, toluol, naphtalin, antracén. Illanó olajok és gyanták, kaucsuk és guttapercha, kámfor. Alkohokok: methylalkohol, aethylalkohol, szesz és szesz italok. Glycerin, nitroglycerin és dynamit. Szénhydratok; cellulose, kapcsolatosan a papirgyártás, robbanó gyapot és collodium, gummi; keményítő, kapcsolatosan a gabonaneműek, rizs és szágo. Szőlőcukor (méz). Nádcukor és a cukorgyártás. Phenol, hangyasav, eczetsav (eczetgyártás); palmitinsav, stearinsav, oleinsav, kapcsolatosan a zsiradék, gyertya és szappangyártás. Művaj, borkósav, citromsav, salicylsav cersav és cserzőanyagok, kapcsolatosan a bőrgyártás. Sárga vérlugsó, vörös vérlugsó, cyankalium. Festőanyagok, növényi és állati festékek. Anilinfestékek. Alkaloidák, kapcsolatosan kávé, thea, kakao, dohány, fűszerek. Protein anyagok, kapcsolatosan az állati tápláló anyagokkal (halak, rákok, osztriga, tej, vaj, sajt, húsa és húscservedek).

A fonásra és szövésre alkalmas rostok: fonalak és szövetek. Faáruk.

17. szépírás

Alsó osztály. Hetenkint 2 óra.

A folyóírás rendszeres tanítása és gyakorlása; rond és diszírás.

A tantárgyak és heti órák.

Sor	T a n t á r g y	A heti órák száma			
		alsó	közép	felső	össze- sen
		osztályban			
1	Vallástan	1	1	1	3
2	Magyar nyelv és irodalom	4	3	3	10
3	Német nyelv	4	3	3	10
4	Francia nyelv	4	3	3	10
5	Földrajz	2	2	2	6
6	Történelem	2	2	2	6
7	Mennyiségtan és pol. számtan	2	2	2	6
8	Természettan	2	—	—	2
9	Kereskedelmi számtan	4	3	4	11
10	Irodai munkálatok	1	2	2	5
11	Könyvtvitlan	—	3	3	6
12	Kereskedelmi levelezés	2	2	2	6
13	Kereskedelmi ismeretek	2	—	—	2
14	Közgazdasági ismeretek	—	2	2	4
15	Jogi ismeretek	—	3	2	5
16	Vegyten és áruismeret	—	3	3	6
17	Szépírás	2	—	—	2
Összesen		32	34	34	100

VIII.

A jövő tanévben használandó tankönyvek.

ALSÓ OSZTÁLY.

Dr. Balassa J., Magyar olvasókönyv I.

Reich M., Kereskedelmi levelező.

Dr. Schack-Hauser, Német olvasókönyv és nyelvgyakorló I.

Német nyelvtan.

Noel-Bartos-Chovancsák, Francia nyelvtan és olvasó-
könyv I. r.

Péter J., Közg. Földrajz.

Kerekes Gy., Történelem I.

Dr. Beke M., Algebra.

Lengyel S., Mértan.

Kont, Elemi fizika.

Bogyó Havas, Kereskedelmi számtan I.

Trautmann, Kereskedelemisme.

KÖZÉPSŐ OSZTÁLY.

- Dr. Balassa J., Magyar olvasókönyv II. rész.
 Névy L., Kereskedelmi levelező.
 Dr. Schack Béla, Német olvasókönyv II.
 Heinrich K., A német kereskedelmi levelezés kézikönyve.
 Bartos-Chovancsák, Francia nyelvtan II.
 Péter J., Közg. Földrajz.
 Kerekes Gy., Történelem II.
 Dr. Beke M., Algebra.
 " " " Mértan.
 Havas-Bogyó, Keresk. számtan II. III.
 Schrön-Stoczek, Logarithmusi táblák.
 Bún S., Az egyszerű és kettős könyvvitel tankönyve.
 Matavovszky, Árúisme és technologia.
 Dr. Hermann S., Ker. és váltójog.
 Dr. Pisztorý M., Nemzetgazdaságtan.

FELSŐ OSZTÁLY.

- Dr. Balassa J., Magyar olvasókönyv III.
 Névy L., Kereskedelmi levelező.
 Dr. Schack B., Német olvasókönyv III. r.
 Heinrich K., A német ker. lev. kézikönyve.
 Bartos-Chovancsák, Francia nyelvtan III. függelék.
 Kovács S. János, Francia levélezés 1900.
 Péter János, Közg. földrajz.
 Simonyi, Világkereskedelem II. kiadás.
 Kerekes Gy., Történelem III.
 Bogyó Havas, Kereskedelmi számtan II. III. r.
 " Táblák a polg. számtanhoz.
 Schrön-Stoczek, Logarithmusi táblák.
 Bún S., Az egyszerű és kettős könyvvitel tankönyve.
 Dr. Hermann S., Ker. és váltójog.
 Dr. Pisztorý M., Nemzetgazdaságtan.
 Matavovszky, Vegytan és árúisme.

Kivonat a Nagykanizsai Felső Kereskedelmi Iskola szervezeti szabályzatából.

Az intézet czime, czélja, tanterve,

1. §. Az intézet czime: Nagy-Kanizsai Felső Kereskedelmi Iskola.

2. §. Célja és rendeltetése, hogy ne csak a szűkebb lokális körre szorítkozva, hanem országos jelentőségre törekedve, hazafias és erkölcsös szellemben oly ifjakat neveljen a magyar kereskedelemnek, kik majdan mint kereskedelmi tisztviselők és mint önálló kereskedők ugy általánosán, mint szakműveltségök, valamint gyakorlati képzettségek szempontjából a kor magas fokú igényeinek megfeleljen.

Feladata továbbá az intézetnek, hogy általános műveltség mellett a kereskedelmi ismeretek és képességek elsajátítását lehetővé tegye olyan ifjaknak is, kik nem a kereskedői, hanem mezőgazdasági vagy iparos, vagy a kereskedelmi tudományokban jártasságot feltételező más pályára készülnek és a kor gazdasági irányának megfelelően, a kereskedelmi szellemben miveltetni s a kereskedelmi tudományokban képeztetni óhajtatnak.

3. §. A belső szervezetet illetőleg az intézet minden tekintetben azon alapon áll, mely a három évfolyammal (alsó, középső és felső osztálylyal) bíró felső kereskedelmi iskolák számára a nagym. vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszteriumnak 1895. évi augusztus hó 20-án 44,001. szám alatt kelt rendeletével részletesen kijelöltetett.

4. §. Az idézett szervezeti rendeletben körülírt tantervet, valamint e tantervnek nevezett miniszterium által később netán elrendelendő módosítását az intézet magára nézve kötelezőnek ismeri. Attól akár kötelezőkül tekintendő tantárgyakra nézve, akár a tananyag részletes felosztását illetőleg az intézet, felső helyen kieszközleendő engedély alapján csak annyiban fog eltérni, amennyiben az fontos helyi, vagy más figyelmet érdemlő körülmények multhatatlanul szükségessé teszik.

Semmi esetre sem engedtetik meg eltérés a hivatalos tantervtől oly irányban, hogy akár a feldolgozandó tananyag mennyisége és foka, akár az abban kötelezőknek nyilvánított tantárgyak száma leszállíttassék.

5. §. Szervezete és tanterve alapján az intézet által érettségi bizonyítvánnyal elbocsátott ifjak a szorosabb értelemben vett kereskedői pályán kívül a tisztviselők minősítéséről szóló 1883. évi I. t. cz. értelmében több rendbeli közhivatal elnyerésére, továbbá felsőbb gazdasági intézetek s a műegyetem megfelelő collégiumának látogatására is minősítve vannak és végül, amennyiben az intézetbe lépésök előtt négy közép, vagy polgári iskolai osztályt jó sikerrel végezték, jogosítvák, hogy hadkötelezettségöknek mint egyévi önkéntesek feleljenek meg.

Fentartás, felügyelet.

6. §. A Nagy-Kanizsai Felső Kereskedelmi Iskola fentartója a nagy-kanizsai izr. hitközség.

7. §. Az intézet feletti főfelügyeletet a nm. vallás- és közoktatásügyi, valamint a nm. kereskedelmi és közlekedésügyi miniszteriumok e végből kirendelt közegeik által gyakorolják.

A szűkebb felügyelet gyakorlása az intézetet fentartó nagykanizsai izr. hitközség előljárósága kebeléből választott iskolaszékre van bízva.

A tanulók.

20. §. Tanulókul felvétetnek az első (alsó) osztályba:

a) oly tanulók, kik a gymnasium, reál- vagy polgári iskola 4-ik osztályát legalább elégséges sikerrel bevégezték és ezt bizonyítvánnyal igazolják.

b) A 2. és 3. (középső és felső) osztályba csak oly tanuló vétetik fel, ki az előző osztályt ugyanezen, vagy vele egyenlő fokú szakiskolán legalább is elégséges sikerrel bevégezte.

E szabály alul eltérés csak a nm. vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumnál kieszközölt engedély alapján engedhető meg.

21. §. A rendes tanuló osztálya összes kötelező tárgyait köteles hallgatni, hasonlókép tartozik eljánni azon nem kötelező tantárgyak óráira, melyek hallgatására az év elején önkényt jelentkezett.

Tanév, vizsgálatok.

12. §. A tanév szeptember 1-én kezdődik és tart június hó végeig. A tanulók szabályszerű felvétele szeptember 1—3. közt történik. Az ezen időn túl jelentkezők felvételére nézve szintén a 3. §-ban említett miniszteri rendelet irányadó.

23. §. Január 31-én a tanulóknak előmenetelőket és erkölcsi viseletket kimutató értesítők adatnak ki, melyek a szülőknek vagy gyámoknak bemutatandók és ezek sajátkezű aláírásával ellátva az új szorgalomszak első hetében az osztályfőnököknek visszaadandók.

24. §. A tanév végén tartandó vizsgálatok nyilvánosak. A felső osztályt bevégzett növendékek a kormány küldöttjei jelenlétében érettségi vizsgálatot tesznek, mely után előmenetelőik szerint „jelesen felelt meg“, „jól megfelelt“, vagy „nem felelt meg“ osztályzatu bizonyítványt kapnak.

25. §. Az érettségi vizsgálat szó- és írásbeli. Az intézet igazgatója a közoktatásügyi miniszternél legalább egy hóval a vizsgálat előtt bejelenti a vizsgálandók számát és felterjeszti az írásbeli vizsgálat számára az illető tanárok által kitűzendő feladványokat.

X.

Fegyelmi szabályok

a Nagykánizsai Felső Kereskedelmi Iskola tanulói számára.

1. A tanulók köteleességei általában.

1. §. Minden tanuló köteles erkölcsös életével, illendő magaviseletével és szorgalmával úgy saját, mint az intézet becsületét megóvni. Kerülnie kell tehát mindent, mi az erkölestelenség, nevelatlenség, vagy durvaság bélyegét sütné jellemére a házi és iskolai, valamint a társadalmi életben egyaránt. Az erkölcsös élethez a vallás buzgó gyakorlata is tartozik.

2. §. Társai iránt minden tanuló barátságos, békés indulatu, előzékeny s minden tekintetben türelmes legyen, s iparkodjék minden olyast kerülni, mi az egyetértést megzavarhatná. Ha a tanuló bármely módon sértve vagy károsítva érezné magát társai által, osztályá főnökéhez forduljon; magának elégtételt vennie nem szabad.

3. §. Oly egyénnel, kiknek társasága a tanuló becsületére vagy erkölcsére káros vagy épen veszedelmes befolyást gyakorolhatna, tilos érintkeznie. Tilos tehát a társalgás az elbocsátott vagy kizárt tanulókkal is.

4. §. A legszigorubb büntetésre méltó azon tanuló, ki vétkes gondolkodásmódja és érzületének nyilvánítása által társai erkölceit rontja, vagy ezeket erkölestelen cselekvésre, hazugságra, engedetlenségre esábitja.

5. §. A cél, mely a felsőkereskedelmi iskola tanulói elé van tűzve, csak kitartó, megfeszített szorgalommal érhető el. A tanuló szorgalma ne csak külső legyen, s ne szorítkozzék csupán feladatai teljesítésére, hanem mélyebb köteleességérzetből eredjen s az idő s a mű-

velődésére nyújtott eszközök lelkiismeretes felhasználásában nyilvánuljon.

6. §. Az illem és tisztesség iránti érzék minden tanulóban feltételeztetik. A társaival és más személyekkel való érintkezésben törekedjék a tanuló szerény, illendő magaviseletre, s használjon művelt emberhez méltó beszédmódot. Öltözete és egész viselete legyen egyszerű és tiszta.

7. §. A tanuló az igazgatónak s az intézet minden tanárának ugy az iskolában, mint azon kívül engedelmességgel és tisztelettel tartozik. Midőn a tanár a terembe lép, ugyszintén midőn távozik, valamennyi tanulóknak fel kell állnia.

Kötelesek a tanulók az iskolaszolga irányában is illendően viselni magukat, s ha az tisztét teljesíti, kötelesek neki engedelmeskedni.

8. §. Elváratik a tanulóktól, hogy mindenki, de különösen a helybeli tanintézetek tanárai és tanítói, hatósági és egyéb, az értelmi osztályhoz tartozó személyek iránt kellő tisztelettel és udvariassággal viselkedjenek.

9. §. A tanulók az iskolán kívül is alá vannak vetve az iskola fegyelmi hatóságának, melyet az igazgató, a tanári karral együtt gyakorol.

II. A tanulók kötelességei, az iskola iránt.

10. §. Minden tanuló köteles az előadásokat pontosan látogatni, a szükséges iskolai könyveket és szereket magával hozni. Oda nem tartozó dolgok, amennyiben az azokkal való foglalkozás a tanulók figyelmét az előadástól elvonná, elkoboztatnak. Tartoznak egyszersmind a tanulók iskolai szereiket, könyveiket, füzeiteket rendben és tisztán tartani.

11. §. Előre látható akadályoztatás esetében az engedély a távol maradásra egy órára az illető tanártól, egy napra az osztályfőttől, hosszabb időre az igazgatótól kérendő, az ok a szülők, vagy azok helyettesei által írásban, vagy szóval előadatván.

12. §. A tanórák elmulasztása csak betegséggel és pedig csupán csak az orvosoknak, a szülőknek, vagy ezek helyetteseinek bizonyítványa alapján menthető ki. Mikor a tanuló újra iskolába jő, köteles a mulasztás okát az osztályfőnél hiteles bizonyítvánnyal igazolni. Ha a tanuló előzetes bejelentés és engedély nélkül egy hétig kimarad, az iskolából kilépettnek tekinthető, s a névsorból kitörölhető. Az órák látogatását illető kötelezettség kiterjed a nem kötelezett tantárgyakra is, melyek látogatására a tanuló az év elején jelentkezett. Az ilyen tanfolyamból való kilépés az igazgató és szaktanár beleegyezése nélkül tilos.

13. §. Ha a tanuló valamely ragályos bajban: valóságos himlő, bárányhimlő, skarlát, kanyaró, diphteritis, szamarhurut, egyptomi szembaj, szenvedett volna, felgyógyulás után az iskolába csakis akkor léphet be ismét, ha teljes felgyógyulását és ragálymentességét kezelő orvosa által kiállított bizonyítvánnyal az igazgatónál

igazolja. A szülők és helyetteseik kötelesek a tanulót az iskolától távol tartani, ha az odahaza ragályos betegségben levőkkel érintkezett. Ily esetben is a tanuló csak a fentebb említett orvosi bizonyítvány bemutatása mellett jöhet ismét az iskolába.

14. §. A szülőknek vagy helyetteseiknek egyszerűen névjegyre írott közlései nem fogadtnak el.

15. §. A felügyelet gyakorolhatása végett tartoznak a tanulók lakásukat, annak változtatását, s azon egyént, akinek gondviselése alatt állnak, az igazgatónak és az osztályfőnököknek bejelenteni.

16. §. Az iskolai év elején az osztályfő minden tanulónak kijelöli helyét az osztályteremben, figyelemmel a tanuló látó és halló képességére és esetleg más alapos óhajtására. Helyet változtatni vagy cserélni csak az osztályfő engedelmével szabad.

17. §. A tanóra kezdetét jelző csengetés után minden tanuló tartozik a tanterembe menni, helyét csendben elfoglalni és a tanár belépését a kellő magatartással bevárni. Előadásalatt csend- és figyelem követeltetik; mindennemű zavarás, ideértve a kijárást is, tiltva van. Szellemileg minden tanuló együtt dolgozzék a kikérdezésnél, felelni azonban csak a kérdezetteknek szabad; a sugás vagy beleszólás szigorúan tiltva van. A dolgozatokat minden tanuló önállóan készítse el; feladatot mástól leírni s általában bármennemű csempészetet elkövetni tilos.

18. §. Az egyes tanórák közti időben meg van engedve az illedelmes társalgás és mozgás; ellenben a futkározás és zajongás a legszigorúbban tiltva van.

19. §. Szintén tiltva van az intézet helyiségei előtt való álldogálás is. Óráközökben az intézetből a tanulóknak csak az osztályfő engedelmével szabad távozni.

20. §. A dohányzás szigorúan tiltva van.

21. §. Az intézeti épületnek és minden tartozékának tisztaságára a tanuló is köteles ügyelni. A falak, padok és egyéb buktorok megrongálása, befirkálása fegyelmi kihágásnak és egyszerűen kártételnek tekintetik. Mindennemű kár, melyet a tanulók az iskolai szerekben vagy egyéb tárgyakban tesznek, az illetők által, és ha ki nem tudódnának, az egész osztály által megtérítendő. Ha a kártevés rosszakaratból vagy pajkosságból történt, az vétkes fegyelmi büntetés alá esik.

22. §. Egyleteket művelődés céljából alapíthatnak a tanulók az igazgatóság engedélyével; az iskolán kívül álló társulatoknak azonban tagjai nem lehetnek. Színház és nyilvános multságok látogatására minden egyes alkalommal az osztályfőtől kell engedélyt kérni.

23. §. Könyvek vagy más tárgyak elárusítása, cserélés, a szülők vagy helyetteseik engedelmével nélkül tilos; épen úgy tiltatik az adósságcsinálás. Pénzt gyűjteni az intézet növendékei között bármennemű célra csak az igazgató engedelmével szabad.

III. Fegyelmi büntetések.

24. §. Az előző pontok tiltó szabályai ellen elkövetett tények büntetés alá esnek. Az iskolán kívüli viselet hasonlóképen a

fegyelmi törvények alá tartozik ; e szerint minden az iskola céljával és méltóságával ellenkező cselekmény. pl. a kávéházak, korcsmák és más nyilvános helyek látogatása szigorúan fenyítettik.

25. §. A fegyelmi szabályok áthágására mérendő büntetések fokozat szerint a következők: a) megintés, illetőleg megdorgálás az illető tanár által; b) a tanulók elkülönített helyre való ültetése, illetőleg kiállítás; c) nyilvános megfeddés az osztályfő által; d) élesebb feddés az igazgató által; e) a tanulónak a tanári szék elé idézése s a kizárással való fenyegetés; f) kizárás az intézetből, melyről az iskolaszék és a nm. vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszterium értesítetnek.

Ezeken kívül alkalmazható a körülményekhez képest egyéb büntetés is, ugymint az iskolában való marasztalás, mely felügyelet alatt végzendő komoly szellemi munkával köttetik össze, továbbá házi fogság alá helyezés, melynek kiállta a szülő vagy gazda bizonyítványa által igazolandó.

26. §. A harmadfoku büntetésről már a szülő vagy helyetese értesítést nyer.

Tandijmentes tanulók, ha oly vétséget követnek el, mely a tanári szék előtti megdorgálást vonja maga után, elvesztik a kedvezményt.

IV. Befejező megjegyzések :

27. §. Ezen törvényeknek az intézet minden növendéke alá van vetve, s alóluk senki, még a szülők sem menthetik fel őket.

28. §. Ugyancsak e törvények kötelező erejével bir minden olyan szabály és utasítás, melyet az igazgatóság, a tanári karral s az iskolaszékkal egyetértve, esetleg később ki fog hirdetni.

20. §. A fegyelmi szabályok ezen szövege egy-egy példányban minden tanulónak kiadatik, mely példány a szülők által aláírandó és azután az osztályfőnek bemutatandó. A tanév kezdetén a fegyelmi szabályok a tanulók előtt felolvastatnak, s azok nem ismerése mentő ürügyül el nem fogadtatik.

Jelentés a „Deák Ferencz-Kör“ 1902-1903. évi működéséről.

Az ifjuság „Deák Ferencz Kör“-e fennállásának tizedik évében is teljesen megfelelt céljának, amennyiben a növendékekben a hazafias szellemet táplálta s erősítette, nemzetünk nagyjait ismertette, tagjai felolvasásokat, szavakat, szabad előadásokat tartottak.

A Kör tagjai a középső és felső osztály tanulói gyűléseket tartottak kéthetenként.

Az alakuló gyűlést a Kör 1902. október 5-én tartotta Domány Ármin, a magyar nyelv és irodalom tanárának vezetése mellett, aki — röviden fejtegetve a Kör céljait — buzgó munkásságra szólította fel a tagokat. Majd elrendelte a választást, melynek alapján Rotter Andor felső o. t. elnökké, Krausz Ödön középső o. t. alelnökké, Müller Mór f. o. t. főjegyzővé, Weisz Nándor k. o. t. aljegyzővé, Grassanovits Ottó f. o. t. főkönyvtárosná, Kohn Oszkár, Brück Henrik f. o. t., Gross Mór és Tálóssy József k. o. t. alkönyvtárosokká választottak.

Az alakuló gyűlésen kívül tartott a Kör 8 rendes és négy diszgyűlést. Beérkezett bírálatra 8 mű, felolvasás volt 3, szabad-előadás 1, szavakat 12.

Az első diszgyűlést október 16-án tartotta a Kör Kossuth Lajos születésének századik évfordulója alkalmából.

Az ünnep a Szózáttal kezdődött, mely után Krausz Ödön ifj. alelnök méltatta megnyitó beszédében az ünnep jelentőségét. Majd Wermes Oszkár a. o. t. szavaltta Hiador „Kossuth“-ját; ezután az ifjuság énekelt a „Tavasza“-t, mely után Gross Mór k. o. t. szavaltta Ábrányi Emil „Kossuth sirja“ cz. költeményét. Majd Mauthner f. o. t. tartotta szép ünnepi beszédét, melyet Hamburger Zs. f. o. t. „Jókai beszéde Kossuth ravatalánál“ cz. előadása követett. Végezetül a „Kossuth induló“-t énekelték az ifjuság.

A második diszgyűlést november 9-én tartotta a kör istenben boldogult Erzsébet királynő gyászos halálának évfordulója alkalmából. A Hymnus elhangzása után Krausz Ödön ifj. alelnök tartotta hatásos beszédét, melyet Waltersdorfer Ignác k. o. t.

Váradai Antaltól „Erzsébet“ cz. költeménye követett. Majd Rotter Andor ifj. elnök gondosan szerkesztett hatásos ünnepi beszéde következett, melyben szép szavakkal emlékezett meg a nemzet mély gyászáról. Majd a gyászdal elhangzása után az ifjuság szétozlott.

Március 15-én iskolai ünnepet rendeztünk. — Az ünnep Bukszbaum Dezső tanár ur tartalmas megnyitó beszédével kezdődött, melyben szép szavakkal ismertette az ünnep jelentőségét. Ezt követte az ifjuság énekkara a „Talpra magyar“-ral, melyet Deutsch Jenő a. o. t. jól előadott szavalata követett. Majd Krausz Ödön ifj. alelnök tartotta sikerült ünnepi beszédét, melyben leirta az örök emlékü nap vívmányait. Ezt követte Vörösmarty Mihály „Marót bán“-ja egy részletének előadása, melynek szereplői Rotter Andor, Weisz Arnold, Laufer S. f. o. t. és Gross Mór k. o. t. szép sikert arattak. Majd Dukász Jenő f. o. t. nagy hatásu magánjelenete után az ünnep a „Rákóczy induló“ hangjaival az ifjuság nagy lelkesedése között végződött.

A következő diszgyűlést április 9-én tartotta a Kör a márcziusi törvények szentesítésének emlékére. Az ünnep a Hymnussal kezdődött. Majd Vermes Oszkár a. o. t. szavalata következett, melyet Weisz Arnold f. o. t. Vörösmarty M. „Fóti dal“ szavallatával követett. Kiemelendő Müller M. f. o. t. ünnepi beszéde, melyben a nagy napot méltatta szép hangon. Igen jól adta elő Rotter Andor ifj. elnök „Rendületlen“ cz. költeményét. A diszgyűlés alkalmi énekkel, a „Tavaszi“-szal végződött.

Szép ünnepet rendezett a Kör június 8-án Ő Felsége I. Ferencz József koronázásának emlékére. Az ünnep a „Szózat“-tal kezdődött. Majd Bún Samu igazgató ur tartalmas megnyitó beszédében ismertette az ünnep jelentőségét, a királyhoz való hűsége buzdítván az ifjuságot. Azután Friedländer Ödön a. o. t. szavallta Ábrányi Emil „Vándor madár“ cz. költeményét. Majd Szitár Béla és Schischa Hugó f. o. t. Strém Dezső a. o. t. zongorakiséretével adták elő a közönség nagy tetszése mellett Buday Elemér „Király Quo“-ját. Azután Kondor Géza és Wattersdorfer Ignác k. o. t. szavallták nagy hatással Vörösmarty Mihály „A hontalan“ cz. költeményét. Ezután az ifjuság a „Diadal ének“-et adta elő, mely elhangozván, Krausz Ödön ifj. alelnök tartotta ünnepi beszédét, melyben megemlékezvén a kiegyezést megelőző sötét korról, hazaszeretetre buzdította az ifjuságot. Majd Weinstingl Lipót k. o. t. adta elő nagy derűtség mellett Gvadányi „Megbuktam“ cz. magánjelenetét, mely után az ünnep a „Király himnus“ hangjaival befejeződött.

Dr. Ollop Mór ügyvéd, mint minden évben, úgy ez idén is 1 drb aranyat bocsájtott a vezető tanár rendelkezésére, hogy ezzel a legszorgalmasabb működőt megjutalmazza. Fogadja a nemeslelkű adakozó ezuton is a Kör mély köszönetét. Az aranyat Pataki Árpád kapta meg.

A Kör könyvtára jelen évben 75 könyvvel szaporodott és pedig ajándék utján 15 kötetel, vétel utján 60 kötetel.

A „Deák Ferencz Kör“ vezető tanára.

XII.

Az ifj. segítő-egyesület 1902 – 3-ik évi zárszámadása.

BEVÉTEL.

KIADÁS.

	K.	f.		K.	f.
Egyenleg a múlt évről	869	66	Könyvkötői díjak	12	—
Alapító tagok díjai	180	—	Szegénysorsu tanulók segélyezése . .	188	—
Pártoló tagok „ „	9	—	Apró kiadások	—	60
Rendes „ „ intézeti	72	—	Pénztárkészlet	1366	74
„ „ „ intézeten kívüli	4	—			
A jan. 24-iki hangverseny tiszta jöved.	376	30			
Kamat	56	38			
	1567	34		1567	34

Nagykanizsa, 1903. jun. 9.

Domány Ármin,
ellenőr.

Bún Samu,
igazgató, elnök.

Markovits Dávid,
pénztáros.

Érdemsorozat.

Alsó osztály.

Osztályfő: DOMÁNY ÁRMIN.

A tanulók nevei	Hittan	Magyar ny.	Német ny.	Francia ny.	Földrajz	Iörténelem	Uennyiség.	Természett	Számítan	Irodai munk	Ker. levelez.	Ker. ismer.	Szépíráás	Gyorsíráás	Írásbeli dolg	Magaviselet
Ács Jenő	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	3	2		2	1
Aschner Arnold	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	2	3	2	1
Beck Samu	1	1	2	2	1	1	2	2	2	2	2	1	2	1	2	1
Berger Ferencz	1	2	2	2	2	2	3	2	2	1	2	2	2		2	1
5 Braun Iván	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2
Deutsch Jenő	1	2	3	3	4	1	4	3	3	3	3	3	3		2	2
Dénes Albert	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2		2	1
Dukász Aladár	1	2	2	3	1	2	2	2	1	1	1	1	1		1	1
Dukász Manó	2	3	2	2	2	3	2	2	3	1	3	3	1		1	2
10 Erdőss Sándor	2	3	3	3	2	3	2	3	3	2	3	3	2		2	1
Friedländer Ödön	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1		1	1
Gerstner Antal	2	2	3	3	3	1	2	1	3	3	3	1	3	3	3	2
Goldschmied Károly	2	3	3	3	4	2	3	3	3	2	3	2	1		2	1
Goldfáhn Jakab	2	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	3	3		3	2
15 Gréczi Péter	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3		2	1
Havas Leó	2	3	3	3	3	3	3	3	3	1	2	2	1		2	2
Horváth József	2	3	3	3	2	3	3	3	2	2	2	3	2		2	1
Hirschfeld Miksa	2	4	1	3	3	3	3	4	3	3	2	3	3	3	3	1
Klüger Aladár	2	3	3	3	3	2	3	3	3	2	3	3	2		2	1
20 Kollarits Lajos ism.	2	3	3	3	2	2	1	3	2	2	3	3	2		2	2
Lengyel István	2	3	3	3	3	3	2	3	3	2	3	3	3	3	3	2
Nagy Imre	2	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	1
Nagy István	1	2	3	3	2	1	3	3	3	2	3	2	3		2	1
Oblath Sándor ism.	1	3	3	3	3	2	3	3	3	2	3	2	3	3	3	2
25 Pavelkovics Béla	2	2	3	3	3	2	2	2	2	1	2	2	2		2	1
Richter Jenő	2	3	3	4	3	4	3	3	4	3	4	4	3		3	1
Schnitzler Andor	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	2	2	2	2
Strém Károly	1	3	1	2	3	3	3	3	3	3	3	2	3		2	2
Sugár Jenő ism.	2	4	3	1	4	3	3	3	3	3	3	2	3		2	2
30 Szücs Ferencz	2	4	4	4	3	4	2	3	3	3	3	4	3		3	3
Topolics Ferencz	2	3	4	3	3	3	3	3	4	3	3	3	3		3	1
Szakács József	1	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	3		2	1
Vajda Ernő	1	3	3	3	3	2	3	2	3	1	3	2	1		2	2
Vermes Oszkár	1	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	2	3	3	2	2
35 Weltner Simon	1	3	3	3	3	4	3	3	3	1	3	3	1		2	2

Kimaradtak: Csányi Elek, Láng József, Szabó Elemér, Szeder Lajos, Viczenty Ferencz, Horvát István.

Középső osztály.

Osztályfő : MARKOVITS DÁVID.

A tanulók nevei		Hittan	Magyar ny.	Német ny.	Francia ny.	Földrajz	Történelem	Mennyviségt.	Könyvtétel	Ker. számt.	Irodai munk.	Ker. level.	Vegytan	Közg. ism.	Jogi ism.	Gyorsírás	Írásh. dolg.	Magaviselet
	Becht László	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3		1	2
	Brill Nándor	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3		3	2
	Deutsch Dezső	1	3	3	3	2	2	3	3	2	1	3	2	2	2		2	1
	Deutsch Antal	2	3	3	4	3	3	3	3	3	3	3	4	3	3		3	2
5	Dukász Lajos	1	3	3	3	2	3	3	3	3	3	3	2	2	2		2	1
	Füredi Rezső	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3		2	1
	Garai Géza	1	4	4	4	4	3	3	3	3	3	4	3	3	3		2	1
	Gerő Andor	1	2	1	1	1	1	2	2	2	2	1	1	2	1	2	2	1
	Gross Ferencz	1	3	3	3	1	1	2	3	3	3	3	3	2	2		2	1
10	Grosz Móricz	1	3	3	3	2	2	2	2	3	2	3	3	3	2		1	1
	Heine Róbert	2	4	3	3	3	4	4	4	4	3	4	3	3	3		2	2
	Kohn Lipót	2	3	3	4	3	3	3	3	3	3	4	3	3	3	3	2	2
	Komlósi Sándor	1	2	3	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	1	1	1
	Kondor Géza	2	2	3	3	2	2	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	1
15	Krausz Ödön	1	2	3	2	2	1	1	2	1	2	2	2	2	3	1	1	1
	May Mátyás	2	3	4	4	3	3	3	3	3	3	3	1	3	2		2	1
	Maschankzer Ignác	1	2	3	3	2	2	3	3	3	2	3	2	2	3		1	1
	Meissner Oszkár	2	3	3	4	3	3	3	3	3	3	4	3	2	3		2	1
	Nöthig István	2	3	3	4	3	3	4	3	3	3	3	3	3	3		3	1
20	Pataki Árpád	1	1	3	3	1	1	2	2	3	2	2	1	1	2		2	1
	Rosenberger Lajos	2	3	1	3	2	2	2	1	2	1	1	2	2	2		1	1
	Sebestyén Sándor	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	2	2		1	1
	Steiner Kálmán	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1
	Stern Miksa	2	3	4	4	4	3	3	3	3	3	4	4	2	2		2	1
25	Strasser László	2	3	2	1	3	3	2	2	3	3	3	3	2	2		3	3
	Sugár Ödön	1	2	3	3	3	1	3	3	3	3	3	2	3	3		3	2
	Székely István	1	4	4	3	3	3	3	3	4	3	3	4	3	2		4	1
	Tálossy József	1	3	4	4	2	3	3	3	3	3	3	3	2	2		2	1
	Waltersdorfer Ignác	1	3	3	3	3	3	3	2	3	2	3	3	2	2		1	1
30	Weinstingl Lipót	2	4	3	4	3	3	4	3	3	4	3	4	2	3		3	2
	Weisz Nándor	1	2	3	3	3	1	3	2	3	3	3	3	2	2		2	1

Felső osztály

Osztályfő: Dr. VILÁNYI HENRIK.

<p>Aczél Lipót Altmann Aladár Augenfeld Salamon Báron Ernő 5 Bayer Gyula Brück Henrik Deutsch Mór Dukász Jenő Eisdörfer Zsigmond 10 Fischer Géza Friedmann Zsigmond Grasanovits Ottó Haász Dezső Hamburger Zsigmond 15 Kálmán Oszkár Kondor Hugó Kengyel István</p>	<p>Kovács Antal Laufer Sándor 20 Marton Géza Mauthner Ernő Müller Mór Pollák Jakab ism. Rotter Andor 25 Rosenberger Gyula Schwarzenberg József ism. Spitzer Károly Schischa Hugó Szitár Béla 30 Szurovy István Weisz Arnold Weisz Ernő Vermes Géza Zábó János.</p>
---	--

Az érdemjegyek magyarázata.

Érdem-jegy	Erkölcsei viseletből	Előmenetelből
1	jó	jeles
2	szabályszerű	jó
3	kev. szabályszerű	elégséges
4	rossz	elégtelen

XIV.

Jelentés az 1902—903. tanév végén megtartott érettségi vizsgálatokról.

A május hó 15., 17. és 18. napjain megtartott osztályvizsga alapján a felső osztály 34 tanulója közül 7 folyó évi szeptember hóban teendő javító vizsgálatra utasított. A május hó 20—27. napjain tartott írásbeli vizsgálatokon megjelent 27 tanuló, kik közül egy az írásbeli vizsgálatok befejezése után visszalépett.

A tanári kar által felterjesztett tételek közül a kir. főigazgató a következőket jelölte ki ;

1. Magyar nyelv.

A kereskedői tisztességről.

Eredmény : 7 jó, 20 elégséges.

2. Német nyelv.

Die Vortheile der Goldwährung.

Eredmény : 1 jeles, 6 jó, 18 elégséges, 2 elégtelen.

3. Francia nyelv.

Fiume, 1903. április 15.

Dulac és T^a uraknak

Narbonne.

Szivességüket bátorkodom igénybe venni, kérve Önöket, tudósítsanak engem a mellékelt jegyzékre irt cég fizetési képességéről és erkölcsösségéről.

A cég már évek óta üzletfelem. Mindeddig megfelelt kötelezettségeinek, de egy számlakivonat, melyet márczius végén küldtem, válasz nélkül maradt. Körülbelül 1000 K.-ról van szó.

Tudósításait a legnagyobb titoktartással fogom felhasználni.

Tisztelettel

Pfau Lajos.

Narbonne, 1903. április 20.

Pfau Lajos úrnak,

Fiume.

Válaszolva f. hó 15-ről kelt levelére az alábbiakban bizalmasan, de minden felelősség nélkül közöljük értesítésünket a kérdéses cégről.

A cég egy idő óta nem pontos a fizetések teljesítésében. Mondják, hogy a főnök spekulációkba bocsátkozott, melyek nem váltak be.

Azt hisszük, erélyesen kellene fellépni, mert a helyzet válságos és mások megelőzhetnék Önt.

Lehet, hogy üzletfele rokonai segítségére lesznek neki. Kérjük használja fel közlésünket kellő óvatossággal.

Tisztelettel

Dulac és J^a.

Eredmény: 1 jeles, 6 jó, 18 elégséges, 2 elégtelen.

4. Kereskedelmi levelezés.

1. Dvorakoff & Comp. Odessa, 1903. márczius 15. megkérdezi Derényi Gyulát Budapesten, minő feltételekkel hajlandó 200 hordó orosz faggyú bizományi eladására vállalkozni?

2. Budapest márczius 20-án közli feltételeit 2% bizományi jutalék, 1/2% del credere, raktárbér és költségek megtérítése.

3. Odessza márczius 25-én consignál Dete, 1/200, 200 hordó faggyút, brutto kg. 26,443, tara 6% pótsúly 1%, limitó á K. 92.— pr 100 kg. nettó per 3 hó, vagy 2% sconto per cassa.

4. Budapest április 10-én elismeri a megérkezett consignációt. Tudatja, hogy 40 hordót á K. 92.— már el is helyezett, s iparkodni fog a többit is eladni.

5. Budapest május 10-én eladási számlát küld; adatai: ápr. 15. 40 hordó Brtto kg. 5263, tara 6%, pótsúly 1%, á 92, 2% sconto; ápr. 29. 70 hordó Brtto kg. 3372, tara 6%, pótsúly 1%, á 93 pr 3 hó; május 1. 60 hordó Bruttó kg 7856, tara 6%, pótsúly 1%, á 93 1/2 pr 3 hó; május 20. 30 hordó Brttó kg. 3942, tara 6%, pótsúly 1%, á 92, 2% scont. Költségek: fuvar hordónként 20 fillér, raktárbér hordónként 10 fillér, biztosítás 1%, 25,000 K. után, pósta és kisebb költség K. 122.—, del credere 1/2%, bizományi díj 2%.

6. Odessza értesíti, hogy a számlát rendben találta, az egész összeg erejéig intéz reá váltót aug. 3. Hazai Bank r. Az 1. és 2. levél német, az 5-höz a számla.

Eredmény: 2 jeles, 5 jó, 18 elégséges, 2 elégtelen.

5. Kereskedelmi számtan.

Budapest tartozik Berlinnek M. 38382.56 per máj. 10. E tartozása kiegyenlítésére küld Berlinnek 25 drb Osztrák hitelrészvényt és K. 15,000 névértékű magyar koronajáradékot. Együttal megbizza Berlint, hogy a különbözetet direkt 1 havi korona váltóval egyenlítse ki.

Berlin 1903. április 17-én teljesíti a megbízást és a részvényeket á 218.20; a koronajáradékot á 102.15 érté-

kesíti. A kiegyenlítő korona váltó árfolyama 85·45; 3%. Alkuszdíj és tőzsdeadó szokásos. Kisebb költség M. 8·70. Folyószámlai kamatláb 4%.

Elkészítendő Berlin elszámolása.

II.

Blau M. és T^a Nagykanizsa vesznek Bariban 50 hordó btto kg. 36846 t^a kg. 5434 Bosco fehér bort á 24 L. pr % kg. Alkuszdíj 1 L. pr % kg. netto. Fuvardíj Fiuméig L. 2·35 pr 100 kg. Hordó kölcsönzés díja 0·50 L. pr % Kg. netto.

Helyi kiadások: Lerakás 11 K., köveztvám K. 7·32, pinczébe szállítás 13 fillér pr % kg., hordók visszaküldésének díja K. 1·25 pr % kg.

Mennyi 1 Hl. bor beszerzési ára, ha 100 kg. netto – 1 Hl. és olaszországi tartozásunkat 95·80 árfolyammal egyenlítjük ki.

Eredmény: 2 jeles, 3 jó, 20 elégséges, 2 elégtelen.

6. Politikai számtan.

Egy részvénytársaság 100,000 korona kölcsönt vesz föl 5% előleges annuitással; melyből 4% jut kamatra, 1/2% tőketörlesztésre és 1/2% jutalékra.

a) Hány időszak alatt törleszti a kölcsönt.

b) Elkészítendő a törlesztő terv első két, utolsó két 16- és 17-ik sora.

c) Mennyivel kellene a jutalékot csökkentenünk, hogy a kamat és jutalék együttesen tényleg 4 1/2% legyen. (Kiszámítandó logaritmussal is.)

II.

Kötelezvényt adunk 20,000 koronáról és annak 4%-os 14 évi kamatos kamatjáról. Milyen árfolyamon veszi át a hitelező adóslevelünket, ha pénzét 4 1/2%-al akarja gyümölcsöztetni.

Eredmény: 6 jó, 14 elégséges, 7 elégtelen.

7. Könyvviteltan.

Kis Pál és Farkas Ede ez utóbbinak gabona- és borkereskedését 1903. márcz. 10-étől fogva mint közkezeseti társaság folytatják, átvevén Farkas összes activáit és passivát, melyek következők:

Activa:		Passiva:	
Árukészlet	K. 26410.—	Elfogadványok	K. 8500.—
Küldvények	„ 18372.40	Hitelezők	„ 6500.—
Adósok	„ 14217.60	Tiszta vagyon	„ 45000.—
Ingóságok	„ 1000.—		<u>K. 60000.—</u>
	<u>K. 60000.—</u>		

Kis Pál betétele készpénzben K. 35,000.—. A tiszta nyereség a betétel arányában osztandó el és a társak bevételét szaporítja.

Márcz. 12. Küldenek bizományba Schmidt Ferencznek Gráciban 9315 l. fehér bort á 24 K. és fizetnek erre szállítási költséget K. 157.36.

Márcz. 15. Vesznek felében Szücs Gáborral 2/h elfogadványra 200 q tengerit á 5.50 K. pr 50 kg.

Márcz. 18. Leszámítoltatják Dóri László váltóját pr. ápr. 12. K. 1400.— 5% discount.

Márcz. 20. Beváltják ma lejáró elfogadványukat Halász Dezső K. 2175.—

Márcz. 22. Eladják Kovács Emilnek helyben május 15-én lejáró váltójára az á metá tengerit á K. 5.75 pr 50 kg. A nyereségből Szücsnek járó részt javára írják.

Márcz. 24. Érkezik Német Bernáttól Tolna 3 vagon 300 q buza á K. 8.05 pr 50 kg., melyre fizetésül küldik Ujházi L. ápr. 10-én lejáró váltóját K. 2056.70, a különbözetet 2 hó mulva fizetik.

Márcz. 26. Schmidt Ferencz Grác jelenti, hogy a bizományba kapott 9315 Hl. bort á 34 eladta, számít 5% jutalékot, K. 18.60 költséget és megbizza, hogy a nettó eladási összeget 3/h lejáráttal a Stájer Leszámító Bankra intézzék, mit megtesznek.

Márcz. 28. Takács Lőrincz Szombathely, tartozása kiegyenlítéseül 1500 K.-ról szóló chequet küld a helybeli bankegyesületre, melyet a bank kifizet.

Márcz. 31. Kis kivesz a pénztárból	K.	200.—
Farkas „ „ „	„	250.—
Összes üzleti költség	„	300.—
Az árukészlet értéke	„	30462.12

Az ingóságok értékéből 10% leirandó. Kidolgozandó a naplóban és főkönyvben. Készítendő leltár és veszteségnyereség kimutatás. Zárlat.

Eredmény: 7 jeles, 7 jó, 10 elégséges, 3 elégtelen.

A szóbeli vizsgálatokat június hó 25. és 26. napjain Dr. Beke Manó tud. egyet. ny. r. tanár, vallás- és közoktatásügyi és Heltai József kereskedelemügyi ministeri biztos urak elnöklete alatt tartottuk meg.

Az írásbeli vizsgálat eredménye alapján szóbeli vizsgálatra bocsátott 25 reudes tanuló. 1 betegség miatt szeptember hóban pótló vizsgálatot tesz.

A szó- és írásbeli vizsgálatok végeredménye:

Jelesen felelt meg: **Schischa Hugó.**

Jól feleltek meg: **Aczél Lipót, Brück Henrik, Laufer Sándor, Mauthner Ernő, Müller Mór.**

Megfeleltek: Altmann Aladár, Grasanovics Ottó, Hamburger Zs., Kálmán Oszkár, Kondor Hugó, Marton Géza, Pollák Jakab, Rotter Andor, Rosenberger Gyula, Vermes Géza, Weisz Arnold, Weisz Ernő.

Folyó évi szeptember hóban teendő javító vizsgálatra utasított 7 jelölt.

Az írásbeli vizsga alapján 1 évre visszavetett 1.

Az 1901—902. tanévben végzett tanulók alkalmazási helye.

A tanuló neve	A cég neve	Telep
Aczél Ede	Ormai és Ta.	Budapest
Barna Gyula	Goldarbeiter P. felőráru nagyk.	Bécs
Bienenfeld Andor	I. Barcsi Sertéshizlalda	Barcs
Breuer Zoltán	Bankegyesület R. T.	Nagykanizsa
5 Bűchler Mór	Neufeld H. és Fia	"
Deutsch Miksa	Heltai József	"
Ejry Jenő	Bankegyesület R. T.	"
Feldmár Béla	Nagy-Atádi Járási Takp. R. T.	Nagy-Atád
Fenyő Ede	Weisz és Ledotsky	Nagykanizsa
10 Fenyő Vilmos	Körmendi L. és Tai. R. T.	Boglár
Faragó Frigyes	Bpesti szivattyu- és gépgyár	Budapest
Gáspár Béla	Ismeretlen	
Günsberger László	Krausz L. utóda	Pécs
Kohn Samu	Göttlicher & Viterbo	Triest
15 Kövesdi Iván	Hollitser Zsigm. és Ta., olaj- és zsiradékgy.	Budapest
Lewin Samu	Strasser és König	Barcs
Milhofer Dezső	Schulhof Adolf	Nagykanizsa
Németh Géza	Körjegyzőség	Csurgó
Pető Bernát	Krausz L. utóda	Pécs
20 Pólin Lajos	Ismeretlen	
Rein Ignác	Breuer Berencz	Barcstelep
Scherz Lajos	S. & W. Hoffmann	Bécs
Scheyer Jakab	Takarékpénztár	Ludbreg
Schwarcz Károly	Friedländer és Ta.	Triest
25 Wágner Ferencz	„Magyar Közélet“ szerk.	Budapest
Weisz Hugó	Dávid és Co. posztó és plüsch-gy.	Berlin

XVI.

Statisztikai kimutatások.

A kimutatás tárgya	C s o p o r t	Alsó	Köz.	Felső	Összesen
		o s z t á l y			
Látogatás	Beiratott összesen . . .	41	31	34	106
	Évközben kilépett . . .	6	—	—	6
	Létszám a tanév végén	35	31	34	100
Születés éve	1881	—	2	1	3
	1882	2	—	—	2
	1883	—	2	3	5
	1884	2	4	6	12
	1885	5	5	13	23
	1886	6	10	10	26
	1887	17	7	1	25
	1888	9	1	—	10
Vallás	Izraelita	22	22	29	73
	Római katolikus . . .	17	7	5	29
	Ág. evangélikus . . .	—	1	—	1
	Ev. református . . .	2	1	—	3
Anyanyelv	Magyar	41	29	31	101
	Német	—	1	1	2
	Horvát	—	1	2	3
Felvétel alapja	Ismétlő	4	5	2	11
	Gymnasium 4. o. bizony.	4	—	—	4
	Polgári isk. 4. " . . .	33	—	—	33
	Felső ker. isk. alsó o. biz.	—	26	—	26
	" " " középső "	—	—	32	32

A kimutatás tárgya	Csoport	Alsó	Köz.	Felső	Összesen
		osztály			
Nyelvismeret	Csak magyar	36	26	30	92
	Magyar—német	4	1	1	6
	Magyar—horvát	3	2	1	6
	Magyar—német—horvát	—	—	2	2
A szülő vagy gyám lakóhelye	Nagykanizsa város	27	20	21	68
	Zalamegye	3	3	4	10
	Somogy megye	3	2	4	9
	Vas megye	1	1	—	2
	Tolna megye	2	1	—	3
	Fehér megye	—	—	1	1
	Veszprém megye	1	2	—	3
	Baranya megye	—	—	2	2
	Biharmegye	1	—	—	1
	Nyitra megye	1	—	—	1
	Bácsbodrog megye	1	—	—	1
	Pest-Pilis Solt-Kiskunm.	—	1	—	1
	Zágráb megye	1	—	—	1
	Pozseg megye	—	1	—	1
Varasd megye	—	—	1	1	
Alsó-Ausztriai	—	—	1	1	
A szülő vagy gyám polgári állása	Kereskedő (ügynök)	12	6	15	
	Iparos, vállalkozó	5	11	3	
	Köztisztviselő	8	3	4	
	Magántisztviselő	1	1	2	
	Földbirtokos, bérlő	1	1	—	
	Alkalmazott	2	—	3	
	Magánzó	6	9	2	
Egyéb foglalkozásu	6	—	5		
Tandijfizetés	Fizető	9	8	9	26
	Féldijas	10	6	4	20
	Negyeddijas	12	3	4	19
	Teljesen tandijmentes	10	14	17	41
		41	31	34	106

A tanulmányi eredmény áttekintése.

Folyó sz.	T a n t á r g y	Alsó oszt.				Középső o.				Felső oszt.			
		Az osztályozott tanulók száma											
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
1	Hittan	11	24	—	—	16	15	—	—	24	10	—	—
2	Magyar nyelv és irodalom	2	6	24	3	1	7	19	4	1	7	24	2
3	Német nyelv	2	6	25	2	2	1	23	5	1	7	24	2
4	Francia nyelv	1	6	26	2	2	2	18	9	2	4	25	3
5	Földrajz	3	8	19	4	3	9	17	2	3	11	20	—
6	Történelem	5	11	16	3	6	6	18	1	4	16	14	—
7	Mennyiségtan és pol. számt.	2	11	21	1	2	7	19	3	1	7	25	1
8	Természettan	2	8	24	1	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Ker. számtan	2	7	24	2	2	4	23	2	—	7	25	2
10	Irodai munkálatok	8	17	10	—	4	7	19	1	5	9	20	—
11	Könyvviteltan	—	—	—	—	2	8	20	1	6	8	20	—
12	Keresked. levelezés	2	9	23	1	2	3	21	5	1	9	23	1
13	Keresked. ismeretek	6	9	18	2	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Jogi ismeretek	—	—	—	—	1	16	14	—	—	19	14	1
15	Közgazdasági ismeretek	—	—	—	—	1	16	14	—	2	16	16	—
16	Vegytan — áruismeretek	—	—	—	—	3	9	15	4	4	10	20	—
17	Szépíráás	7	13	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Értesítés a jövő tanévre.

A tanulók felvétele szeptember 1., 2. és 3. napjain d. e. 9—12, d. u. 3—5 óráig a javító és pótló vizsgálatok augusztus 31-én d. e. 8—12 óráig tartatnak meg.

Az alsó osztályba azon tanulók vétetnek fel, kik a gymnasium, reál- vagy polgári iskola alsó 4 osztályát legalább elégséges sikerrel végezték és azt bizonyítvánnyal igazolják. A középső és felső osztályba csak olyan tanulók vétetnek fel, kik az alsó, illetve középső osztályt ugyanezen vagy vele egyenlő fokú szakiskolán legalább elégséges sikerrel végezték.

Ujjonnan belépő tanulók születési és újraoltási bizonyítványt tartoznak felmutatni.

Javitó vizsgálatra bocsáttatnak azon legfeljebb 2 tantárgyból bukott tanulók, kiket erre a tanári kar ítélete feljogosít, mely körülmény az iskolai bizonyítványban jelezve van. A javító vizsgálat iránti folyamodványok legkésőbb augusztus 20-áig az igazgatóságnál benyújtandók.

Évi tandíj az alsó és középső osztályban 160 kor., a felső osztályban 200 kor.

A tandíj 2 részletben fizetendő és pedig az 1. részlet a beiratáskor, a 2. részlet február hó elsején. Méltánylást érdemlő esetekben a tandíj negyedévi részletekben is, de mindenkor előre, még pedig az 1. negyed a beiratáskor, a 2. negyed november 15-én, a 3. negyed február 1-én, a 4. negyed ápril. 15-én fizetendő.

Beiratási díj 11 korona.

Egyéb díjak: a) a hitközségi pénztárba: nyugdíj alapra 6 kor., az izr. tanulók hitoktatási díj 4 kor. b) beiratkozásnál: az önképző kör könyvtára részére 2 kor., a róm. kath. tanulók hitoktatási díj 6 kor.

Mindenki, ki tandíjmentességet kíván nyerni, eziránt írásban tartozik folyamodni. Folyamodók tartoznak kellően felszerelt kérvényeiket augusztus 15-éig a hitközségi előjárásához benyújtani. A folyamodványhoz melléklendők : a szülők szegénységi, valamint a tanuló utolsó évi iskolai bizonyítványa.

Bún Samu
igazgató.

Tartalom.

	Oldal
I. Iskolaszék	2
II. Fügő kötelezettségek és feltételes jogviszonyok a részvénytárságok mérlegében	3
III. Jelentés a lefolyt tanévről	16
IV. Tanintézetek jötevei	21
V. Tanári kar	22
VI. Tanári könyvtár	23
VII. Tanterv	29
VIII. Az 1902—1903. tanévben használandó tankönyvek	44
IX. Szervezeti szabályzat	46
X. Fegyelmi szabályok	48
XI. Önképzőkör	50
XII. Az ifj. segítő egyesület zárszámadása	54
XIII. Érdemsorozatok	55
XIV. Érettségi vizsgálatok	58
XV. Az 1901—1902-iki tanévben végzett tanulók alkalmazási helye	64
XVI. Statisztikai táblázatok	65
XVII. Értesítés	68

